

vergadering **C157**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en
Inburgering

van 8 februari 2022

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het inzetten op slagkrachtige lokale besturen en fusies – 1468 (2021-2022)	5
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vertrouwensbreuk tussen de vakbonden van het overheidspersoneel en de minister – 1593 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vertrouwensbreuk tussen de vakbonden van het overheidspersoneel en de minister – 1597 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de brief van de vakbonden van het overheidspersoneel over de samenwerking met de Vlaamse Regering – 1607 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de vertrouwensbreuk tussen de syndicale organisaties en minister Bart Somers – 1621 (2021-2022)	
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vertrouwensbreuk tussen de vakorganisaties van het overheidspersoneel en de minister – 1668 (2021-2022)	13
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de rol van de lokale integrale veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme bij toenemende polarisatie en onrust door coronamaatregelen – 1617 (2021-2022)	28
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het inschakelen van maatwerkbedrijven bij de Vlaamse overheid – 1653 (2021-2022)	33
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de visietekst van het Hannah Arendt Instituut – 1665 (2021-2022)	34

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de evaluatie van het organiek kader voor verzelfstandiging en samenwerking bij lokale besturen

– 1656 (2021-2022)

40

VRAAG OM UITLEG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het inzetten op slagkrachtige lokale besturen en fusies – 1468 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, ik heb een herinneringsvraag over slagkrachtige lokale besturen en fusies. Het is bijna dagelijks in vele commissies en ook in de plenaire vergadering aan de orde, maar natuurlijk bij uitstek in onze eigen commissie Binnenlands Bestuur. We hebben een gespecialiseerde dienstverlening nodig op lokaal niveau. Dat is niet mogelijk voor iedereen. Een schaalvergroting dringt zich dan ook op, in vele gevallen in kleine gemeenten.

Het leeft heel hard, als ik de lokale werking zo zie. Dat heeft vooral te maken met de regiovorming, de woonactoren, allerlei fusies tussen brandweer en politie en dergelijke. Ook fusies tussen stad en gemeente zijn aan de orde.

Het ondersteuningspakket wordt deze maand geüpdatet, niet het bedrag op zich maar de bewonersaantallen. De centen zijn zeker een grote motivatie in het samengaan van gemeentes. Ook bij Ham en Tessenderlo is dat een punt, met alle begrip daarvoor.

Ik wil niemand met de vinger wijzen, maar het was toch de bedoeling van deze Vlaamse Regering om een vijftiental operaties te realiseren in deze legislatuur. Eind dit jaar, begin volgend jaar moet dat eigenlijk allemaal klaar zijn. We lopen een beetje achter, minister.

Daarom vraag ik u naar een update. Ziet u nog mogelijkheden om het huidige draaiboek nog wat aan te passen zodat het enthousiasme bij de gemeentebesturen om rond de tafel te gaan zitten wat groter wordt?

Ziet u nog mogelijkheden om bepaalde hinderpalen weg te nemen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Miert, uw vraag komt mooi op tijd, bijna symbolisch, op het moment van de nieuwe aankondiging van de fusie tussen Antwerpen en Borsbeek vorige vrijdag. Ik ben heel blij dat dit kan, het doorbreekt een nieuw taboe. In de vorige legislatuur is al een taboe doorbroken op de fusies an sich. Daar heeft mijn voorganger, minister Homans, voor getekend. Zij heeft de mogelijkheid gecreëerd om op vrijwillige basis opnieuw te fusioneren. Dat hebben toen vijftien gemeenten gedaan, er waren zeven fusies. Collega Van den Heuvel was een van de eersten die toen de stap heeft durven, willen en kunnen zetten.

Vandaag zien we grotere fusies, tussen een echt grote stad en de gemeente Borsbeek. We zien fusies die samen meer dan veertigduizend inwoners zullen tellen. We zien fusies tussen gemeenten met een verschillende politieke meerderheid, ook dat is belangrijk. De eerste fusies waren fusies tussen partijen met eenzelfde achtergrond. Dat is logisch. Zij hebben het ijs gebroken en nu gaan we breder.

U vraagt naar een stand van zaken van de fusieoperaties. In veel gemeentehuizen wordt momenteel ernstig nagedacht en gepraat over fusies. Het heeft nooit zo hoog op de agenda gestaan. Mede aangewakkerd door de regelgeving en dergelijke is er veel beweging op de achtergrond. Veel van die gesprekken zijn nog

vertrouwelijk, maar ook steeds meer besturen kiezen ervoor om openlijk het onderzoek te starten. Zo zijn er momenteel bestuurskrachtanalyses bezig in Bekkevoort, Tielt-Winge, Geetbets en Kortenaak, in Oudenaarde, Kluisbergen, Kruisem en Wortegem-Petegem, samen goed voor meer dan zestigduizend inwoners, en in Assenede, Sint-Laureins en Zelzate, hier geen gezamenlijk traject, maar elk apart.

We hadden eerder al drie formele verlovings – drie trajecten – in Limburg, waar de gemeenteraden de principiële beslissing tot fusie hebben genomen: Bilzen en Hoeselt, met 42.000 inwoners, Borgloon en Tongeren, met 42.000 inwoners, en Ham en Tessenderlo, met 30.000 inwoners.

Ook in Oost-Vlaanderen staat er een fusie op stapel, tussen de gemeenten Lochristi en Wachtebeke, met dertigduizend inwoners. De beide gemeenteraden zullen dit voorjaar debatteren over de principiële beslissing tot fusie.

En een goeie week geleden kregen we de heuglijke aankondiging van een vijfde fusietraject, tussen Antwerpen en Borsbeek. Dit is het eerste vrijwillig fusietraject met een centrumstad, een fusie die ik steun en die hopelijk nog navolging zal krijgen. Met de fusiebonus die oploopt naarmate het inwonersaantal van de nieuwe fusiegemeente stijgt, moedigt de Vlaamse Regering vrijwillige fusies met de stad, eerder dan fusies rond de stad – de donutfusies –, aan. Dit is ook aan het lukken, met grotere fusies dan in de vorige legislatuur. In een aantal steden probeert men het gesprek te voeren met kleinere gemeenten eromheen.

De beslissing van Borsbeek, een gemeente met iets meer dan elfduizend inwoners, om te fuseren met de grote stad is een zeer moedige, maar ook heel juiste beslissing. De Borsbekenaar zal een beroep kunnen doen op een veel ruimere en meer professionele dienstverlening, vanuit een sterke organisatie met heel wat gespecialiseerde expertise. Maar ook de aanpak van een aantal maatschappelijk belangrijke uitdagingen die eigen zijn aan gemeenten in de rand van een grote stad, zoals mobiliteit of het vrijwaren van de open ruimte, vergen ambtelijke capaciteit, financiële middelen en een heel goede afstemming met de stad. Het is niet omdat een gemeente die zich aan de rand van een grootstad bevindt, ervoor kiest om te fusioneren, dat deze zelf moet verstedelijken. Het omgekeerde kan waar zijn. De open ruimte kan bewaard worden, de mobiliteitsproblemen kunnen beter worden aangepakt, omdat men een veel sterker ambtelijk apparaat heeft dat dit kan verankeren, maar er ook betere afspraken kunnen worden gemaakt met de stad waar men dan deel van uitmaakt.

Stedelijke uitdagingen trekken zich trouwens niets aan van administratieve grenzen. Er zijn verstedelijkingen die zich net buiten het stedelijke gebied aftekenen en veel chaotischer en minder geordend verlopen dan binnen de stad zelf.

De burgemeester van Borsbeek heeft de duidelijke ambitie uitgesproken om de voordelen van de schaalgrootte die de stad biedt, te laten rijmen met de nabijheid van de gemeentelijke voorzieningen. Als enige stad in Vlaanderen kan Antwerpen op dat vlak een belangrijke troefkaart uitspelen, die van de binnengemeentelijke territoriale decentralisatie, kortweg het districtsmodel. Het is de bedoeling dat Borsbeek op 1 januari 2025 het tiende district wordt van Antwerpen. Zo kan de stad nabijheid garanderen, met lokale districtshuizen en een beleid op maat op tal van domeinen.

Het verhaal van Borsbeek en Antwerpen heeft me geïnspireerd. Ik ben ervan overtuigd dat het districtsmodel heel wat vragen en bezorgdheden bij de inwoners over de gevolgen van een fusie met een centrumstad kan wegnemen. Daarmee kan ook bij de bestuurders een belangrijke hinderpaal worden weggewerkt om tot fusie over te gaan. Ik wil daarom een fusie met gelijktijdige oprichting van districten ook elders in Vlaanderen mogelijk maken. Het is grondwettelijk

verankerd dat je minstens honderdduizend inwoners moet hebben om tot een districtswerking te kunnen overgaan. Als er een fusie-intentie bestaat en een fusiebeslissing wordt genomen tussen gemeenten die samen meer dan honderdduizend inwoners gaan tellen, wil ik het mogelijk maken dat de fusiepartners kunnen kiezen – geen verplichting – voor de oprichting van districten. Nu zit er een 'onlogica' in het verhaal. Twee of drie gemeenten fusioneren en worden groter dan honderdduizend inwoners, en toch kunnen ze geen districten installeren. Ze moeten nog eens zes jaar wachten. Het zal pas de gemeenteraad van die nieuwe fusie zijn die kan beslissen om zes jaar later tot districten over te gaan. Als er honderdduizend inwoners zijn, zou het de logica zelve zijn. Ik denk dat we die anomalie uit de regelgeving moeten halen.

Zitten we op schema? Dat lijkt me een beetje tegen uw natuur in, ik ken u als een vrolijke en optimistische collega. Misschien was u wat somber gestemd en vreesde u dat het niet zo vlot zou gaan als we hadden gehoopt. U sprak een bescheiden ambitie uit van een tiental fusies. Mijn doel ligt hoger, maar dat is waarschijnlijk het liberale voluntarisme. Ik maak graag de vergelijking met de vorige keer. Dat was de eerste keer, en nogmaals – ere wie ere toekomt –: toenmalig minister Homans begon ermee.

Er zijn zeven fusietrajecten geweest. De eerste principiële beslissing tot fusie, die van Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek, werd genomen op 28 november 2016. Dat was 'slechts' dertien maanden voor de deadline van 31 december 2017. De laatste principiële beslissing tot fusie, die van Lovendegem, Waarschoot en Zomergem, werd genomen op 28 september 2017, op drie maanden dus, of honderd dagen, van de deadline. Vandaag zijn we nog 23 maanden verwijderd van de deadline voor indiening van de definitieve beslissing tot fusie, tegenover dertien maanden in de vorige bestuursperiode. In de vorige legislatuur hadden we op hetzelfde moment nog geen enkele principiële beslissing tot fusie, nu zijn er al vijf in de maak. Dat betekent dus dat we zeker al verder staan dan toen, en dat we ook mogen hopen op meer dan zeven fusietrajecten. Dat is mijn hoop. Ik wil iedereen vragen om ernstig die mogelijkheden te onderzoeken.

Tot slot vroeg u nog naar een actualisatie van het draaiboek fusies. Het draaiboek is een levend document. Het onderging vorig jaar al een grondige update. De betrokken Vlaamse administraties bekeken waar het draaiboek een update moest krijgen. In 2023 moet ook het fusievriendelijk maken van de Vlaamse regelgeving afgerond zijn. Dit kan zorgen voor bijkomende wijzigingen in het draaiboek. De federale overheid zal ook een impactanalyse uitvoeren. Die starten we dit voorjaar op. Daardoor zal het draaiboek opnieuw geactualiseerd en – waar nodig – aangevuld worden. We proberen zo veel mogelijk relevante info in het draaiboek op te nemen, zodat alle info op één plaats terug te vinden is. Mochten de besturen bepaalde informatie nodig hebben, dan staat het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) ter beschikking en zullen we het draaiboek verder aanvullen.

Voor alle vragen over fusies kunt u steeds terecht bij ABB, via de generieke mailbox fusies@vlaanderen.be. Dan komt u rechtstreeks bij mij. Nee, grapje, dan komt u bij de administratie ABB.

Mijnheer Van Miert, ik hoop dat ik u daarmee weer gunstig heb gestemd over onze fusies.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben in ieder geval niet pessimistisch, zoals u even veronderstelde. Ik heb wel het gevoel dat het soms sneller kan gaan. Daarom vroeg ik naar de hinderpalen.

Zoals u zelf zegt, kan de districtsvorming helpen. De grote hap uit het gemeentelijk budget zijn de kosten voor personeel, politie, brandweer. Als we die wegnemen, blijft er geld over voor zaken die men echt wil doen. Dat is niet zoveel, als men die grote posten eruit haalt. Die gebeuren trouwens al samen, men zit in een politie- en brandweerzone. Bij ons hebben we een stadsregionale gezamenlijke dienst Wonen en Mobiliteit. Wat een kleine gemeente nog overhoudt en zelf kan beslissen inzake cultuur, milieu en natuur, dat is vrij weinig. De burger in de straat beseft dat niet altijd. De meeste zaken worden al breder beslist dan op gemeenteraadsniveau.

Als we de slechte smaak van een stad willen wegnemen bij de buurtgemeentes, is de districtsvorming en het behoud van eigen besluitneming, een positief instrument, bij een fusie met meer dan honderdduizend inwoners. Dat kunnen we aanreiken om de zaken te vergemakkelijken.

Over een half jaar of zo volgen we alles op.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Minister, collega's, ik hoop, en ik denk, dat we nog maar aan het begin van de aankondigingen staan. Ik ben ervan overtuigd dat het zo zal evolueren.

We hebben ondertussen een aanmoedigend kader. We hebben de financiële stimulus, het pakket van ondersteuning dat dynamisch kan worden ingevuld. Ik herinner me de vorige legislatuur en ik verneem nu dat het in deze legislatuur zeker niet slechter is. Integendeel, de administratie heeft een heel ondersteunende rol, geen vraag is haar te veel. Dat is belangrijk, we moeten daarop inspelen.

Ik kan volledig achter de districtsvorming staan. Minister, daar is een federale en zelfs grondwetswijziging voor nodig, maar we hebben partijen die daar actief zijn, en misschien zelfs het aantal van honderdduizend inwoners kunnen aanpassen op termijn. Ik weet dat dit niet voor de korte termijn is, maar ik ben ervan overtuigd dat zoiets op termijn kan stimuleren. Ik weet wel dat Mechelen en Bonheiden of Sint-Katelijne-Waver boven die honderdduizend zitten, maar als Turnhout ooit dat aantal moet halen, moet het met de helft van de Kempen fusioneren. Dat is misschien toch te veel gevraagd. Grapje, mijnheer Van Miert.

Die 100.000 moet natuurlijk niet verminderd worden naar 50.000, maar het is toch wel belangrijk om over na te denken. Dat kan een hinderpaal wegnemen, en dat is toch de taak van het Vlaamse niveau, en ook om zoveel mogelijk ondersteuning te geven en degenen die aan het pad beginnen een goed gevoel te geven dat het finaal een meerwaarde is voor iedereen. Ik ben ervan overtuigd dat we dat moeten doen voor de slagkracht en de decentralisatie die we willen voor de lokale besturen. Een van de opmerkingen is altijd de nabijheid. Het element van districtsvorming kan tegemoetkomen aan degenen die vrezen dat de nabije politiek helemaal zou verdwijnen. Het is een goed idee om de districtsvorming toe te laten en op een ander niveau na te denken om die honderdduizend inwoners te verminderen.

De voorzitter: Kunt u afronden, mijnheer Van den Heuvel? U bent al ruim aan de drie minuten.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Onmiddellijk. Het is ook heel belangrijk dat de man en de vrouw die aan de knoppen zitten in de diverse gemeenten, de moed en de durf hebben. Daar speelt ieder van ons een rol in. Ik ben regelmatig op pad, ook binnen mijn partij; ik hoor dat de geesten aan het rijpen zijn. Ik ben ervan overtuigd dat we als parlementslid een rol kunnen spelen om mensen die twijfelen – ze beginnen tenslotte aan een onzeker traject – te ondersteunen, niet alleen financieel of administratief, maar ook ruggensteun geven om dat pad aan te vatten.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Voorzitter, ik vind het positief dat de heer Van Miert het onderwerp hier weer onder de aandacht brengt. Deze Vlaamse Regering heeft het degelijke fusiepakket dat in de vorige legislatuur al werd uitgewerkt, verder gefinetuned op basis van de ervaringen in 2018 en 2019. Dat is een goede zaak. Er werd een mooi fusiepakket uitgewerkt. Er is wel nog een weg af te leggen.

Ik herinner me, tenzij ik me vergis, minister, dat u reeds meerdere malen hebt laten vallen dat voor u gestreefd mag worden naar honderd lokale besturen in Vlaanderen. Voor mij mogen het er nog wat minder zijn. We moeten geen fusies doen om de fusies, maar voor de bestuurskracht. Ook niet voor de politieke Stratego of om zich af te zetten tegen een groter geheel, tegen een stad, maar wel om de bestuurskracht en de dienstverlening aan de burger en de ondernemingen te verhogen en te optimaliseren.

Er zijn ongetwijfeld nog een aantal twijfelaars. Zult u bijkomende initiatieven nemen om ook die twijfelaars en die extra lokale besturen aan te zetten tot fusioneren?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): De casus van Antwerpen en Borsbeek is inderdaad interessant, omdat je voor de eerste keer een kleine randgemeente hebt die gaat aansluiten bij een grote stad. Ik begrijp ook wel het voordeel van het districtsmodel daarin. Antwerpen heeft dat vandaag, en dat kan een kleine gemeente als Borsbeek natuurlijk wel over de streep trekken. Alleen hoed ik er mij wel voor, collega Van den Heuvel, om die grens van 100.000 inwoners te gaan verlagen. Want laat ons eerlijk zijn: het districtsmodel is een heel zwaar model. Het betekent dat je heel veel extra structuren in gang gaat steken. En het betekent ook – laat ons eerlijk zijn – extra mandaten: allerhande districtsraden, districtsburgemeesters, districtsschepenen. Ik denk dat we toch verder moeten kijken dan dat.

Ik begrijp de bekommernis, zeker als je naar zo'n fusie gaat, dat die kleine gemeente haar eigenheid wil behouden en een zekere zeggenschap wil houden over bijvoorbeeld haar eigen openbaar domein of haar eigen mobiliteit, maar er zijn natuurlijk andere manieren dan direct de stap naar het districtsmodel te zetten. Er zijn voldoende voorbeelden in andere steden en gemeenten van wijk-raden en buurtraden. Wordt daar ook naar gekeken, om een soort handboek of richtlijn te geven over hoe je het ook kunt doen, in de plaats van meteen richting districtsraden te gaan? Ik denk dat dat een zeer zwaar model is. We moeten goed in de gaten houden dat we daar niet aan overshooting doen.

De voorzitter: De heer Vaneckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneckhout (Groen): Dank u wel, collega Van Miert, om dit hier op de agenda te zetten. Het is een belangrijke kwestie, waar we het waarschijnlijk nog verschillende keren over zullen hebben. Wat ons betreft, is het altijd belangrijk dat het niet alleen over een financiële kwestie gaat. De politieke carrièreplannen moeten daar uiteraard geen doorslaggevende rol in spelen. Het financiële is mooi meegenomen, maar structureel is dat natuurlijk ook niet het antwoord, want over tien jaar is die schuldafbouw voor een stuk verdwenen, en dat moet je natuurlijk opnieuw structureel financieel gezond zijn. En dan gaat het inderdaad wel over meer dan dat.

Soms maak ik mij daar wat zorgen over. Ik zeg niet dat het bij de politici en de bestuurders in kwestie het geval is, maar in de berichtgeving gaat het wel vaak over die financiële kwestie. Het gaat in die berichtgeving dan over de 50 miljoen

euro die Antwerpen krijgt en veel minder over wat daar dan de meerwaarde voor de inwoners van Antwerpen en Borsbeek is.

Ik wil het dus ook even hebben over die nabijheid. Ik ben zeer blij, minister, dat u er zelf naar verwees dat dat een combinatie kan zijn. Het is niet omdat er naar een fusie wordt gegaan, dat de nabijheid moet worden losgelaten. In Antwerpen heeft men natuurlijk het voordeel van het potentiële districtsmodel. Dat is in kleinere fusies niet het geval. Mijn vraag sluit dan ook voor een stuk aan bij wat collega Ongena inbrengt. In gemeenten waar dat districtsmodel in de verste verte niet bereikbaar is, zelfs als we die limiet wat zouden verlagen, en zelfs in gemeenten die niet fusioneren en waar er nog fusies leven van in de jaren 70 die nog niet verwerkt zijn, zijn trajecten rond nabijheid en verankering van de overheid een meerwaarde. Zeker na de vaccinatieperiodes en zo verder zien we toch hoe belangrijk het is dat die overheid op het terrein ook echt zeer nabij is en in wijken en buurten aanwezig blijft, vaak als een van de weinige laatste actoren. Mutualiteiten zijn weggetrokken, vakbonden zijn verdwenen, heel wat andere dienstverlening heeft zich teruggetrokken. Dan is er toch die overheid die, bijvoorbeeld ook in landelijke gebieden, zeer sterk aanwezig moet blijven. Dat lijkt mij wel een grote uitdaging.

En sta mij, afsluitend, toe te dromen dat we misschien ook verder durven door te denken en dat we het debat rond de regiovorming in elkaar klikken met de fusievorming en het districtsmodel. Misschien zijn er nog boeiendere modellen te maken voor Vlaanderen, van hoe het Vlaanderen van morgen er bestuurlijk efficiënt, bestuurskrachtig, maar ook zeer nabij kan uitzien, als het gaat over lokale besturen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, ik wil iedereen bedanken, omdat ik denk dat dit een heel interessant en ook een heel belangrijk debat is. We denken niet allemaal exact hetzelfde hierover, maar we voelen over de partijen heen dat er meer te doen valt met de lokale bestuurskracht, dat dat beleidsniveau voor al onze partijen een belangrijk niveau is, dat we daar meer uit kunnen halen en dat dat in de 21e eeuw meer prominent op de agenda kan staan. Dat is een eerste vaststelling die we doen. Ten tweede zijn we allemaal op zoek naar methoden om die weg te bewandelen. We voelen dat we een aantal taboes en de wat steriele kijk daarop aan het doorbreken zijn. Ik heb het gevoel dat dat in elke partij wat aan het gebeuren is. En daar kan ik me alleen maar over verheugen.

Het is echt mijn ambitie om het inzicht te laten groeien dat het belangrijk is dat we dat lokale niveau verstevigen. En ik heb gelukkig in alle partijen bondgenoten die daar gelijk over nadenken. Ik geloof dat fusies daar onafwendbaar zijn. En dat fusies hand in hand moeten gaan met een goede regiovorming, lijkt me ook evident.

Mijnheer Vaneeckhout, ik heb voor mezelf ook een heel duidelijke visie op waar we naartoe moeten, maar dat is een stapsgewijs proces. Rome is niet op één nacht gebouwd. We hebben nu de knoop over de regiovorming kunnen doorhakken en hebben beslist dat Limburg één referentieregio zal zijn. We hebben nu een model waar we heel veel structuren op kunnen vastenten. Tegen het einde van deze legislatuur zal dat nog niet helemaal opgelost zijn, maar ik denk dat we daar al naar een gevoelige vereenvoudiging en verbetering van de situatie zullen kunnen gaan.

Mijnheer Van Miert, ik denk dat hoe meer we hierover praten, hoe meer we het urgent maken op de agenda en hoe meer debat erover is, hoe beter. Dat is ook al de verdienste van uw vraag, dat we daarover praten. Er mag eigenlijk geen gemeentehuis of geen lokaal afdelingsbestuur van een politieke partij zijn waar

men niet nadenkt over wat men moet doen in heel die fusieoperatie en wat zijn rol en taak is. En men kan uiteindelijk tot de beslissing komen om de dingen te laten zoals ze zijn, maar men moet voelen dat het landschap in beweging is en dat we daar met een meer open geest dan in het verleden over nadenken.

Mijnheer Van den Heuvel, ik denk dat de goede voorbeelden van het verleden het sterkste argument zijn. De gemeentebesturen die tot nu toe die fusieoperatie hebben doorgemaakt – en uw gemeente Puurs ligt in mijn directe geografische omgeving – tonen aan dat dit een succesverhaal is en dat dit alleen maar een meerwaarde betekent voor de bewoners. De partijen die hun nek hebben uitgestoken en die de moed van hun overtuiging hebben gehad, soms tegen eigen partijovertuigingen in, tegen mensen in de straat in, tegen de eerste emotionele en instinctieve reactie in, zijn beloond door de kiezer. Die hebben vandaag een gemeentebestuur waar natuurlijk nog veel werk is, want dat proces is nog volop bezig, maar waarvan de burgers ook aanvoelen en zien dat het een juiste beslissing is. De laatste persoon overtuigen, dat gaan we nooit doen, maar ik denk dat onder meer uzelf aantoon, mijnheer Van den Heuvel, wat daar het verschil kan zijn. Het is heel belangrijk dat mensen die die stap hebben gezet, meehelpten aan het opschalen van onze lokale besturen. Want we hebben dat nodig om meer te kunnen decentraliseren en meer te kunnen inzetten op dat lokale bestuur.

Dan kom ik bij het districtsmodel. Daar zijn twee meningen over gegeven. Ik ga daar ook duidelijk mijn mening over neerpoten. Wat collega Ongena en collega Vaneeckhout vragen, is heel belangrijk. Ik ga dat meenemen. We moeten in ons fusiepakket nog meenemen hoe we in gemeenten die geen districtsmodel hebben, die nabijheid vandaag al kunnen organiseren. Welke instrumenten zijn er vandaag om dat te doen? U zult het zich misschien niet allemaal nog herinneren, maar de eerste keer had Antwerpen na de fusie geen decretale basis om districten te maken. En toch heeft het die de facto gemaakt. Het staat een gemeente vrij om te zeggen dat ze in dat dorp een dorpsraad gaat samenstellen. Ze kan die zelfs, indien ze dat wenst, samenstellen via verkiezingen. Dat is niet bij wet verboden. Je kunt die dorpsraad samenstellen en de gemeente kan een subsidie geven aan die dorpsraad, als een vzw of zelfs als een feitelijke vereniging. En een gemeentebestuur kan zich ertoe engageren dat ze de adviezen die die dorpsraad geeft, gaat uitvoeren op die en die domeinen.

Er is vandaag dus impliciet ongelooflijk veel mogelijk om nabijheid te organiseren. Er zijn nog veel andere technieken om dat te doen. Ik neem er nu maar een, die heel dicht komt bij wat een districtenstelsel zou kunnen zijn. Ik denk dat we daarover goed moeten communiceren. Hoe kan nabijheid georganiseerd worden? Hoe kunnen we burgerparticipatie, ook geografisch, op het niveau van dorpen en dergelijke meer, organiseren? Ik denk dat dat interessant is.

Daarnaast ben ik wel de mening toegedaan van collega Van den Heuvel. Ik kan daar niet over beslissen, wij in Vlaanderen kunnen daar niet over beslissen. Maar persoonlijk zou ik de drempel van 100.000 inwoners om gestructureerde districten te organiseren, durven te verlagen. Dat is geen regeringsstandpunt, dat is mijn persoonlijke standpunt. En nogmaals, zelfs als zou het een regeringsstandpunt zijn, de Vlaamse Regering heeft daar geen impact op.

Ik zeg ook niet dat we moeten halveren, mijnheer Van den Heuvel, maar ik zou de drempel voor de mogelijkheid om de keuze te maken voor een districtensysteem, iets lager durven te leggen. Dat is mijn mening. U ziet dat ik daarover zelfs wat van mening verschil met mijn goede collega Ongena. Het is geen partijstandpunt. Het is mijn persoonlijke standpunt.

Ik denk dat we de twee moeten doen. We moeten een pakket aanbieden. Als je niet kiest voor die logge structuur, kun je toch nabijheid organiseren. Maar ik zou

de lat iets lager durven te leggen. Voor mij zou dat al mogen vanaf 75.000 of 80.000 inwoners. Want het districtensysteem zoals het vandaag decretaal bestaat, geeft ook een zekere bandbreedte met betrekking tot wat je decentraliseert en wat niet. Maar dan moeten we misschien – en daarmee wil ik collega Ongena wat tegemoet komen – op het moment dat we die beslissing nemen om dat te verlagen, ook eens kijken of er ook geen bandbreedte kan zijn wat betreft de vergoedingen van mandaten en de hoeveelheid mandaten, zodat er binnen onze steden ook iets meer ruimte kan zijn om dat te kiezen.

Alleszins denk ik dat zo'n gedecentraliseerd model heel wat troeven in zich heeft om misschien in een volgende fase, met een volgende regering, iets stringenter en iets meer sturend voor fusies te kiezen, mijnheer De Loor. We werken vandaag binnen het regeerakkoord zoals het is. Ik ben daar heel loyaal tegenover. We hebben heel nadrukkelijk gezegd: vrijwillige fusies, geen gedwongen fusies, maar binnen die vrijwilligheid maximaal stimuleren. Ik denk dat we dat volop aan het doen zijn.

Ik denk dat dat toch een aantal antwoorden zijn. Ik ben wat verder gegaan dan het regeerakkoord. Ik heb een paar keer mijn eigen mening gegeven. Mijn excuses daarvoor. Als minister probeer ik dat zo weinig mogelijk te doen en probeer ik binnen de lijntjes te kleuren. Maar alleszins is de anomalie dat je vandaag kunt beslissen tot een fusie en je op papier zeker weet dat je met meer dan 100.000 inwoners bent, maar dat je dan toch niet vanaf de eerste legislatuur districten kunt installeren, een beetje te gek om los te lopen. Ik voel het begrip van iedereen dat we daar de komende maanden nog wat aan moeten sleutelen. En dan gaan we nog wat meer mogelijk maken.

De voorzitter: Collega's, minister, ik waardeer het enorm dat tijdens dit debatje duidelijk gesteld wordt dat er ook persoonlijke meningen kunnen worden geventileerd. Ik vind het fijn dat we in deze commissie op die manier van gedachten kunnen wisselen en dat het niet altijd is van 'die minister heeft dat gezegd en dat staat niet in het regeerakkoord' en 'partij X zegt normaal zus en parlementslid Y heeft nu anders gesproken'. Ik denk dat we in deze commissie op een volwassen manier met elkaar van gedachten moeten kunnen wisselen en dat die ruimte er ook moet zijn. Dat wou ik als voorzitter even beklemtonen. Laat ons die weg verder bewandelen.

De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Ik heb geen bijkomende opmerkingen, voorzitter. Er is heel veel gezegd. We zijn bijna 40 minuten bezig met deze vraag. In ieder geval bedankt voor alle tussenkomsten. En u bedankt voor de antwoorden, minister.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vertrouwensbreuk tussen de vakbonden van het overheidspersoneel en de minister

– 1593 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vertrouwensbreuk tussen de vakbonden van het overheidspersoneel en de minister

– 1597 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Kris Van Dijck aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de brief van de vakbonden van het overheidspersoneel over de samenwerking met de Vlaamse Regering

– 1607 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de vertrouwensbreuk tussen de syndicale organisaties en minister Bart Somers

– 1621 (2021-2022)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de vertrouwensbreuk tussen de vakorganisaties van het overheidspersoneel en de minister

– 1668 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik ga de spits afbijten voor een topic dat heel de commissie beroert, als we het aantal vraagstellers bekijken.

De vraag gaat over het bericht dat op 31 januari vanuit het gemeenschappelijk vakbondsfront de wereld is ingestuurd. De vakbonden hebben daarbij aangegeven dat er tussen hen en de minister een vertrouwensbreuk zou zijn ontstaan. Als aanleiding daarvoor verwijzen zij naar de tussenkomst van de minister met betrekking tot de privatisering van de thuiszorg in Oostende in de commissie Binnenlands Bestuur van 18 januari laatstleden.

De vakbonden wijzen erop dat er momenteel zowel voor het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid als voor het personeel van de lokale en regionale besturen belangrijke dossiers ter bespreking voorliggen en dat zij, op uitdrukkelijk verzoek van de minister, ook zijn ingestapt in een informeel traject om het Vlaamse personeelsstatuut en de rechtspositieregeling voor de lokale en de regionale besturen te moderniseren.

De vakbonden stellen daarbij uiteraard dat traject niet in vraag, maar ze stellen wel dat zo'n traject enkel kan op basis van wederzijds respect en vertrouwen. En dat laatste stellen ze op dit ogenblik wel in vraag. Ze vragen aan de regering met

aandrang om een oplossing te zoeken voor dat sociale overleg, zodat het onderhandelingsproces niet verlamd wordt.

Ik denk dat we er elkaar niet van moeten overtuigen, minister, dat het heel belangrijk is om een goede vertrouwensband te hebben tussen een minister en sociale partners. Dat is cruciaal om tot een modern hr-beleid te komen en een goede rechtspositieregeling te hebben, zowel op lokaal als op Vlaams niveau. Dat is vandaag des te belangrijker, omdat het zowel voor de Vlaamse als voor de lokale overheid niet eenvoudig is om personeel te vinden. Die modernisering moet er komen, maar dat zal enkel en alleen slagen als dat in overleg gebeurt en als dat ook gedragen wordt door het personeel en de organisaties die het personeel vertegenwoordigen.

Minister, hoe beoordeelt u de door de vakbonden gemelde vertrouwensbreuk? Hebt u voorafgaand aan het schrijven vanwege de vakbonden berichten of indicaties gekregen dat hun vertrouwen in u ter discussie stond? Zo ja, welke acties hebt u daarbij ondernomen? Welke initiatieven zult u nemen om het vertrouwen met de vakbonden te herstellen? Hebt u al contact opgenomen met de vakbonden of zult u dat eerstdaags doen?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, collega Warnez heeft het al goed ingeleid, dus ik zal proberen niet alles te herhalen, maar het is toch wel een relatief weinig voorkomend – gelukkig maar – schrijven dat we hebben zien binnenkomen vanuit de vakorganisaties. Het is ook wel een scherp schrijven richting u, als minister van Binnenlands Bestuur en Bestuurszaken, waarin zij een aantal grote pijnpunten aanhalen en vooral heel zware woorden uitspreken over een vertrouwensbreuk. Ik denk dat u daar, met nog tweeënhalf jaar voor de boeg, niet op die manier gewoon mee verder kunt.

De concrete aanleiding is de omstreden privatisering van de thuiszorgdiensten van het OCMW van Oostende en de dubieuze houding bij de poging tot privatisering van het Zorgbedrijf Antwerpen. Maar ik denk, minister, dat dat voor een stuk ook symptomen zijn van een onderliggende kwaal. Zowel bij de diensten van de Vlaamse overheid als bij de lokale en regionale besturen liggen momenteel belangrijke dossiers voor, stellen de vakbonden in hun schrijven. Ik denk dat het hulde verdient dat er een informeel traject is opgestart om de respectieve rechtspositieregelingen te moderniseren. Dat is een heel moeilijke en complexe kwestie. Het is, wat ons betreft, heel erg belangrijk dat we heel goed vasthouden aan dat overleg met de vakbonden en de onafhankelijkheid en de aantrekkelijkheid van de job van ambtenaar, zowel lokaal als Vlaams, voor ogen houden.

Als je dan in zo'n context probeert om een informeel traject te lopen, is het belang van wederzijds respect en vertrouwen natuurlijk niet te onderschatten. Dat blijkt nu beschadigd door een aantal van uw uitspraken en misschien ook door dingen die achter de schermen eventueel zouden gebeuren in het traject. Daar hebben wij vandaag natuurlijk geen zicht op. Ik ben daar ook wel benieuwd naar.

De vakbonden vertalen uw optreden pro privatisering als 'de eigen wetten, decreten en regels met de voeten treden' en ze vinden u daardoor geen betrouwbare onderhandelingspartner meer. Ze roepen het collectief van de Vlaamse Regering met aandrang op om een oplossing te zoeken, zodat deze vertrouwensbreuk het sociale overleg en het onderhandelingsproces niet verlamt.

Het is niet de eerste keer dat er bezorgde signalen uit de vakorganisaties komen. We hebben in de commissie en in de plenaire vergadering ook al vaak het debat gehad rond besparingen in het verleden. Dit komt daar nu bovenop. Het maakt de

context om tot een toekomstgericht akkoord te komen, samen met de vakorganisaties, niet evidentier.

Wij hebben in onze fractie dan ook enkele vragen daaromtrent. En ik ben duidelijk niet alleen. Hoe reageert u op deze scherpe aanklacht van de vakbonden? Is de vertrouwensbreuk wederzijds? Hoe zult u het vertrouwen met de vakbonden en het personeel herstellen? Hoe zult u verder werken aan een gedragen modernisering van de rechtspositieregelingen?

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, collega's, ik was vooral verrast door de tonaliteit van de brief. Dat er een dispuut of een discussie ontstaat tussen een minister en de vakorganisaties, gebeurt wel vaker. Dat is niet alleen bij het overheidsperoneel zo. Ik heb dat in het verleden ook vaak meegemaakt bij Onderwijs en op verdere afstand ook bij Welzijn. Op zich is dat dus niet zo abnormaal.

Nu, die brief frappeerde mij toch enigszins wel, minister. Dat is ook zeker zo naar aanleiding van de casus die in de brief wordt aangehaald, met name de beslissing in Oostende en uw optreden dienaangaande. U hebt daarop in deze commissie naar aanleiding van een interpellatie zeer uitvoerig geantwoord. Desalniettemin worden er termen als 'dubieuze houding' en 'het niet hanteren van de eigen regels en decreten' gehanteerd.

Voor mij en mijn fractie is het anderzijds heel belangrijk dat wat er in het Vlaams regeerakkoord gestipuleerd staat, ook wordt uitgevoerd. Wat uw beleidsdomein betreft, zijn er, denk ik, al heel wat zaken gerealiseerd. We hebben de hervorming van het Eredienstendecreet, de hervorming met betrekking tot de inburgering, de hervorming met betrekking tot de lokale democratie. Er zijn toch al heel wat bakens verzet.

Wat nu in de steigers staat, zijn een aantal hervormingen en aanpassingen van de rechtspositieregeling bij de lokale besturen. Ze zijn voor deze regering en de toekomst van onze lokale besturen heel belangrijk. In het verleden heeft collega Van Miert daarover meermaals vragen gesteld.

In die optiek is het voor ons toch ook wel belangrijk om te horen hoe u op deze 'aanval' reageert. Hoe reageert u op deze vertrouwensbreuk? Hoe wilt u deze vertrouwensbreuk herstellen om de weg van de uitvoering van het regeerakkoord verder te zetten?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de totstandkoming van beide belangrijke dossiers, namelijk de rechtspositieregeling en de 'contractualisering' bij de Vlaamse overheid? Zult u op korte termijn opnieuw met de sociale partners rond de tafel zitten voor een akkoord in lijn met het Vlaams regeerakkoord?

De voorzitter: Mijnheer De Loor, u had uw vraag initieel ook aan minister-president Jambon gesteld. Ik wil u meegeven dat er werd beslist om deze vraag te koppelen aan de vier die reeds ingediend waren. We weten ook dat de regering een collegiaal orgaan is. Indien het antwoord van de minister u straks niet bevredigt, kunt u nog altijd een tweede poging ondernemen.

De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Ik weet dat dat toch de mogelijkheden behoort, voorzitter. Ik had mijn vraag om uitleg specifiek aan de minister-president gericht omdat dit een weinig geziene, maar toch ernstige situatie is. Er wordt daarbij wel specifiek naar één minister verwezen, minister Somers in dit geval, vandaar dat ik mijn vraag aan de minister-president had gericht. Ik stel nu ook wel vast dat twee van mijn drie concrete vragen ook specifiek aan de minister-president waren gericht. Ik weet ook niet hoe minister Somers daarmee zal omgaan. Bovendien

richten de vakbonden zich in hun vraag specifiek tot de Vlaamse Regering als geheel, en ik denk dat de minister-president daarvan nog altijd de beste spreekbuis is.

Ik zal mijn vraag toch formuleren, collega's. Het is inderdaad een ernstige situatie. In een gezamenlijke mededeling lieten de drie grote syndicale organisaties eind januari 2022 weten dat ze hun vertrouwen opzeggen in Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bart Somers.

De druppel die de emmer deed overlopen en voor de complete vertrouwensbreuk zorgt, is de houding van de minister in het dossier van de privatisering van de thuiszorgdiensten in Oostende. Die kwestie kwam in onze commissie al uitvoerig aan bod naar aanleiding van de twee interpellaties die daarover werden gesteld begin januari.

De recente ontwikkelingen in het privatiseringsdossier van de thuiszorg in Oostende zijn volgens de syndicale organisaties echter geen alleenstaand geval. De minister zou al langer worden gewantrouwd, heb ik vernomen. Er is volgens de syndicale organisaties ook duidelijk een groeiend wantrouwen bij het voeren van de onderhandelingen over de wijzigingen in het Vlaams personeelsstatuut.

Volgens de vakbonden is nu zwart-op-wit aangetoond dat minister Somers de eigen wetten, decreten en regels met de voeten treedt. Hij is voor de vakorganisaties dan ook geen betrouwbare onderhandelingspartner meer. Ik vind dat wel heel zware uitspraken die we niet zomaar mogen afdoen als een louter meningsverschil over bepaalde zaken of materies. We moeten ze wel ernstig nemen.

Minister, collega's, ik denk dat de collega's Warnez en Vaneeckhout ook al hebben gezegd dat de syndicale organisaties een cruciale partner voor de minister zijn om een aantal belangrijke dossiers op Vlaams niveau te onderhandelen, zoals de modernisering van het statuut en de loon- en arbeidsvoorwaarden van het overheidspersoneel. De vertrouwensbreuk tussen de vakbonden en de minister dreigt dat sociaal overleg en het onderhandelingsproces over het personeelsstatuut te verlammen. Omdat de vakbonden zelf ook naar de Vlaamse Regering kijken voor een oplossing, heb ik de volgende vragen, die dus eigenlijk aan de minister-president worden gesteld.

Hoe reageerde minister-president op de gezamenlijke mededeling van de drie grote syndicale organisaties dat er een vertrouwensbreuk is tussen hen en een van zijn ministers?

Welke impact heeft deze vertrouwensbreuk op het sociaal overleg en de onderhandelingen rond onder andere het personeelsstatuut?

Mijn derde vraag was of de minister-president dit dossier naar zich toe zou trekken. Welke stappen zullen worden ondernemen om het vertrouwen opnieuw te herstellen?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Mijn collega's hebben al uitvoerig toelichting gegeven waarover deze vraag gaat. Ik zal niet te veel herhalen. Het is natuurlijk wel een feit dat de brief van de vakorganisaties heel wat vragen oproept. In de eerste plaats zijn dat vragen die voor de vakorganisaties zelf bedoeld zijn, want de twee dossiers die men aanhaalt om het vertrouwen in de minister op te zeggen, zijn nogal vreemd gekozen. Het eerste dossier gaat over Oostende, waar de lokale vakorganisaties blijkbaar toch iets genuanceerder over die operatie denken. Bovendien weten we dat dit dossier bij de Raad van State ligt. Het tweede dossier

is helemaal vreemd, want dat is geen regeringsinitiatief, maar een parlementair initiatief.

Dit roept toch wel vragen op, maar aangezien wij hier in deze commissie geen vragen aan de vakorganisaties kunnen stellen, maar alleen aan u, minister, beperk ik mij dan tot u.

Quo vadis? Hoe gaan we nu verder? Het is toch wel belangrijk, zowel voor de lokale ambtenaren als voor het Vlaams overheidspersoneel, dat we toch echt wel werk maken van de modernisering van het personeelsstatuut. Ik verwijs naar de krapte op de arbeidsmarkt. Ik denk dat het cruciaal is dat zowel de lokale besturen als de Vlaamse overheid voldoende wapens in handen hebben om goed personeel te vinden.

Wat is uw reactie op die brief van de vakbonden? Hoe zult u verder gaan om dat sociaal overleg hopelijk te reanimeren?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, zoals jullie ook hebben aangehaald, ligt het voorwerp van de voorliggende vragen in de brief die op 31 januari werd verstuurd vanuit het gemeenschappelijk vakbondsfront aan de Vlaamse Regering.

Samengevat houdt de brief het volgende in: men kaart een zogenaamde vertrouwensbreuk met mij, als minister van Binnenlands Bestuur, aan. Die vertrouwensbreuk zou te wijten zijn aan twee dossiers, namelijk het privatiseringsdossier in Oostende en het verzelfstandigingsdossier van Zorgbedrijf Antwerpen. Vervolgens maken de vakorganisaties de link naar de twee belangrijke personeelsdossiers die op de agenda staan voor 2022, namelijk het vijfsporenbeleid van de Vlaamse overheid en het besluit rond de rechtspositieregeling voor de Vlaamse lokale besturen. Vanuit mijn kabinet hebben we op dezelfde dag een antwoord verzonden aan de vakorganisaties.

Ik zal bij de behandeling van de vragen hier dieper op ingaan. Ik kan de heer De Loor geruststellen: ik antwoord hier natuurlijk namens de Vlaamse Regering en in overleg met de verschillende collega's, die alleszins op de hoogte zijn gesteld van mijn antwoord.

Ik weet al langer dat de vakorganisaties een andere mening hebben over enkele dossiers, zoals het voorstel van decreet over de welzijnsverenigingen en het recente klachtendossier tegen Oostende.

Sta me toe hier nog even een korte stand van zaken te geven.

Met betrekking tot het privatiseringsdossier in Oostende heb ik mijn besluit in dit dossier reeds uitvoerig toegelicht in de commissievergadering van 18 januari, en ik zal hier dan ook niet uitgebreid op terugkomen. De bonden stappen nu naar de Raad van State, en dat is hun goed recht. De consequentie is natuurlijk wel dat alle partijen, namelijk de vakbonden, ik als toezichhoudende overheid en de stad Oostende, zich nu moeten schikken naar de wijsheid van de Raad van State.

In het dossier over het voorstel van decreet op de welzijnsverenigingen geven de meerderheidspartijen uitvoering aan een passage van het Vlaams regeerakkoord. Het betreft hier ook een politiek dossier waarover de debatten in het parlement volop lopende zijn. Het is mijn recht als minister om gebruik te maken van de bevoegdheden die me zijn toevertrouwd. De beslissingen die ik neem, liggen in de lijn van het regeerakkoord en ik geniet daarbij de volle steun van de voltallige Vlaamse Regering. Meer nog: ik moet mij als minister voor mijn politieke acties in

de eerste plaats in het parlement en de commissies verantwoorden en niet ten aanzien van de vakorganisaties.

Ik weet dat de vakorganisaties in beide dossiers een andere mening zijn toegedaan en dat ze dit in de pers hebben kenbaar gemaakt. Desondanks heb ik in mijn communicatie en contact met de vakorganisaties steeds de weg van de dialoog gekozen.

Ten eerste heb ik de afgelopen twee jaar veel geïnvesteerd in de totstandkoming van twee sectorale akkoorden voor de lokale en provinciale besturen. Het laatste sectoraal akkoord dateerde al van 2008. We hebben dus na twaalf jaar opnieuw sectorale akkoorden afgesloten. Op 29 mei 2020 sloten de sociale partners het akkoord om een koopkrachtverhoging van 1,1 procent toe te kennen voor zowel VIA-personeelsleden (Vlaams intersectoraal akkoord) als niet-VIA-personeelsleden. Hiertoe heeft Vlaanderen voor 2020 dan ook 446 miljoen euro aan VIA-middelen ter beschikking gesteld.

Het laatste sectoraal akkoord betreffende de koopkrachtverhoging sloten de sociale partners af op 9 juni 2021, en dat ter uitvoering van het VIA 6-akkoord. Naast de VIA-budgetten die Vlaanderen ter beschikking stelt, stelt Vlaanderen ook nog eens 30 miljoen euro ter beschikking aan de lokale besturen om de oversijpelings-effecten van het VIA 6-akkoord op te vangen. Het is dus van 2008 geleden dat er nog akkoorden zijn gesloten. Onder mijn ministerschap zijn er nu al twee nieuwe gesloten.

Ten tweede is er op 24 november 2021, ook onder mijn voorzitterschap, een historisch IFIC-akkoord (Instituut voor Functieclassificatie) afgesloten. Dit betekent dat vanaf 1 januari 2022 nieuwe medewerkers in de publieke ouderenzorg in een nieuw functieclassificatiesysteem met aangepaste barema's stappen. Er worden nieuwe barema's toegekend voor kinderbegeleiders in de kinderopvang en voor verzorgend en logistiek personeel in de thuiszorg.

Wat de lokale rechtspositieregeling betreft, hebben we als Vlaamse Regering voor de zomer formeel beslist om een vooroverleg op te starten met de vakorganisaties. Ik heb daarvoor ook geïnvesteerd in een externe professionele en neutrale facilitator, namelijk MONDEA, die deze vergaderingen heeft georganiseerd en begeleid, om zo het overleg alle kansen te geven. Sinds september zijn we samen met deze externe ondersteuner negen keer samengekomen om verschillende aspecten van het besluit rechtspositieregeling te bespreken en de standpunten heel goed tegenover elkaar af te wegen. Voor mij, en voor de voltallige Vlaamse Regering, was dit participatief traject cruciaal vooraleer we aan de effectieve besluitvorming begonnen. Ik had dit anders kunnen doen en een kaderbesluit Rechtspositieregeling principieel kunnen laten goedkeuren door de Vlaamse Regering, om daarna in een formele advies- en onderhandelingsronde te stappen met de sociale partners. Dat was de formele en correcte manier geweest, maar ik heb dat bewust niet gedaan. Ik kies de weg van de inspraak en de participatie. Ik wilde iedereen horen. In tegenstelling tot wat de bonden zeggen, namelijk 'van deze boer geen eieren meer', zit hier een boer die voorzichtig over de eieren probeert te lopen.

Ook voor wat het vijfsporenbeleid binnen de Vlaamse overheid betreft, heb ik een open dialoog steeds centraal gezet. De enige manier om vooruit te gaan, is om samen transparant stappen te zetten. Het is daarom dat we binnen dit dossier het informeel overleg alle kansen geven. Ik heb recent, met de steun van de Vlaamse Regering, een onderhandelaar aangesteld om de gesprekken met de vakorganisaties te versterken. Zij neemt momenteel het initiatief om de dialoog met de vakorganisaties aan te gaan. Ik ben samen met de Vlaamse Regering wat teleurgesteld door de scherpe toon van het schrijven.

Hoe kan ik deze vertrouwensbreuk herstellen? Ik vind het jammer dat we dat überhaupt moeten doen. Het is toch niet omdat men in het ene dossier van mening verschilt, dat men in andere belangrijke dossiers de tafel moet verlaten. In een democratie hebben we het recht om van mening te verschillen. Ik beroep me ook op dat recht. Dus ik vind dat ik als minister en als toezichthouder beslissingen mag en kan en soms zelf moet nemen waar niet iedereen het mee eens is. Maar laat ons alstublieft de zaken dossier per dossier bekijken en niet alles aan alles knopen.

Desalniettemin heb ik onmiddellijk na dit schrijven, op maandag 31 januari, een antwoord teruggestuurd met de oproep tot dialoog. Mijn kabinet is onverwijld opnieuw in bespreking met de bonden gegaan. Dit heeft geleid tot een eerste overleg op vrijdag 4 februari en dat met de vertegenwoordiging vanuit de Vlaamse Regering. Dit is een eerste, maar ook belangrijke stap die we hebben gezet. Tijdens dit overleg werd er door de partijen aan tafel de afspraak gemaakt dat we niet extern zullen communiceren over de inhoud van dit overleg. Ik kan en zal dus niet ingaan op bijkomende vragen omtrent dit overleg. De beste en de enige manier om deze vertrouwensbreuk te herstellen is praten en communiceren met elkaar.

Ik ben dan ook bereid om, in overleg, verder te werken aan de modernisering van het statuut Vlaamse ambtenaren en aan een modernisering van de rechtspositieregeling in het kader van het Vlaams regeerakkoord. Dat is in het belang van zowel de ambtenaren, de lokale besturen als de Vlamingen, die recht hebben op een optimale dienstverlening. Stilstaan en ons niet aanpassen aan nieuwe uitdagingen is volgens mij achteruitgaan. Praten is de enige weg vooruit.

Mijn hand blijft dus uitgestoken. De tijd is wel kort, want zowel voor de lokale rechtspositieregeling als voor het Vlaamse ambtenarenstatuut wil ik de afgesproken timing behouden. Ik hoop dan ook dat we snel vooruit kunnen raken.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik ben eigenlijk wel tevreden, omdat u aangeeft dat op uw vraag onmiddellijk contact werd gelegd om verder te overleggen. U hebt vorige week vrijdag al samengezeten met de vakbonden. Ik denk dat dat het pad is dat u verder moet bewandelen.

U hebt terecht gewezen op de succesvolle onderhandelingen over VIA 6 en IFIC tijdens deze legislatuur. Die weg moeten we de rest van deze legislatuur volgen, want zonder overleg zullen we er niet komen.

Ik geloof dat de vakbonden de twee topics zelf ook een belangrijk thema vinden. Ze zien wel in dat het cruciaal is voor de lokale besturen en Vlaamse overheid om voor hun personeel een modern en hedendaags personeelsstatuut te voorzien. Voor mij is het ook wel een belangrijke vaststelling dat de vakbonden op zich niet zeggen dat dat traject slecht aan het lopen is. Er zijn in die brief andere aanleidingen gegeven.

Minister, u kiest hier voor een sereen antwoord, waarbij u eigenlijk niet ingaat op de gesprekken naar aanleiding van deze brief. Ik denk dat dat verstandig is. Ik zal u in die toon ook verder bedanken voor deze sereniteit en de manier waarop u hier verder mee aan de slag gaat. Ik heb hier geen vragen meer over.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoord.

Zoals collega Warnez zegt, is het goed dat u al hebt samengezeten. Voor de rest blijf ik door uw antwoord op deze kwesties voor een stuk op mijn honger zitten.

Uiteraard kunt u akte nemen van de meningsverschillen en mag u teleurgesteld zijn over de tonaliteit van een schrijven, maar uw verantwoordelijkheid als minister lijkt mij meer dan alleen maar akte te nemen van meningsverschillen en teleurgesteld te zijn over de tonaliteit van een brief.

Ik heb in dit antwoord ook geen enkel begrip gemerkt voor de bezorgdheden die bij de vakorganisaties spelen. We weten dat een aantal kwesties in de twee specifieke dossiers en in de rechtspositieregeling niet evident zijn.

Er is de voorbije maanden al een participatietraject geweest. Welke lessen hebt u daaruit getrokken? Welke posities en nuances hebt u meegenomen die u doen beslissen om wat er in het regeerakkoord is afgesproken, op die of die manier uit te rollen? Hoe wilt u daarbij rekening houden met de bezorgdheden die er bij de vakorganisaties zijn?

U schermt met de sociale akkoorden tijdens deze legislatuur. Dat is, voor alle duidelijkheid, een heel goede zaak, maar laat ons niet vervallen in wat we in de commissie Welzijn heel vaak zien. Als er kritiek is, wordt er altijd geschermd met die twee akkoorden. VIA 6 en IFIC komen altijd naar boven. Ik zie collega Vandecasteele hier ook zitten. Het is onze vaste vaststelling dat er altijd naar die paar inspanningen wordt verwezen, die na tien jaar druk door de vakbondsorganisaties eindelijk zijn rond geraakt.

En dat zou dan moeten maken dat we allemaal tevreden zijn en overtuigd zijn van hoe doordrongen deze Vlaamse Regering is van het sociaal overleg en van de terechte bezorgdheden die vakorganisaties uiten, zowel in de zorgsector als in de publieke sector.

U verwijst naar het overleg van 4 februari. Ik begrijp dat uw kabinet daar contact voor heeft opgenomen. Ik ga uw wens respecteren om niet in de inhoud te duiken. Ik denk dat dat een legitieme vraag is, hoewel ik ook denk dat het parlement daar op zich transparantie in zou verdienen. Maar ik snap de gevoeligheid. Mijn enige vraag is dan wie daar vanuit de regering bij was. Was u daar zelf bij? Waren daar collega-ministers bij? Op welke manier is er aan de vakorganisaties duidelijk gemaakt dat hun signaal ernstig is genomen en dat het door alle partners in de regering ernstig wordt genomen? Ik heb dus één heldere vraag: wie was afgelopen vrijdag, op 4 februari, de delegatie van de Vlaamse Regering?

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, ik wil samen met u en met vele collega's optimistisch vooruitkijken. De enige manier om schot in een zaak te krijgen, is samen rond de tafel zitten.

Collega's, ik wil toch een kleine reflectie geven. Ik meen mij te herinneren, toen twee weken geleden bij de interpellatie de casus Oostende uit de doeken is gedaan, dat er in Oostende ook een akkoord was met de vakorganisaties. Dat is ook met zoveel woorden gesteld door de betrokkene in deze commissie. Ik vind dat dus een heel raar gegeven. Ik doe bij dezen dan ook een oproep, niet alleen aan de Vlaamse Regering, maar ook aan de vakorganisaties. Ik denk dat wij, zeker vanuit het oogpunt van de lokale besturen, maar ook van de Vlaamse overheid, momenteel met een schaarste op de arbeidsmarkt zitten. Wij moeten tools krijgen om de concurrentie – en dat is een term die ik niet graag gebruik – aan te gaan om waardevolle krachten binnen onze overheden en onze lokale overheden te kunnen inzetten.

De tijd dat de droom was om voor de staat te gaan werken en later een goed staatspensioen te hebben, is voorbij. Mensen shoppen, van de ene job naar de andere. Het zal dus een enorme uitdaging zijn. We hebben veertien dagen geleden ook de voorbeelden aangehaald van bepaalde profielen die het ons aartsmoeilijk maken. Wij moeten een deftig, correct en voor de medewerkers kwaliteitsvol hr-

beleid kunnen voeren. Wij moeten aan loopbaanplanning kunnen doen. En het zijn die tools die lokale overheden en de Vlaamse overheid nodig hebben. Ik ben ervan overtuigd dat dat ook in het belang is van de medewerkers, en a fortiori dus ook van alle mensen.

In die optiek hoop ik dat er op een zeer constructieve manier kan worden gesproken en dat we vooruit kijken naar datgene wat nodig is.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Mijnheer Van Dijck, ik wil eerst inpikken op het feit dat u zegt dat er door de lokale syndicale organisaties wel een protocol van akkoord is gesloten in Oostende. Dat is hier inderdaad zo gesteld tijdens een van de vorige bijeenkomsten, maar wat betreft de privatisering was dat protocol er niet, laat staan dat er een protocol van akkoord was.

Minister, u zegt dat u op eieren loopt, maar ik heb toch sterk de indruk dat u alle eieren kapot hebt getrapt. U doet dit af als louter een meningsverschil. U toont ook – en ik sluit me daar aan bij wat collega Vaneeckhout heeft gezegd – weinig of geen begrip voor de bezorgdheden van de syndicale organisaties. Ik merk dat er geen sense of urgency is wat dit betreft. Ook in het verleden waren er ongetwijfeld meningsverschillen tussen uw collega's en de syndicale organisaties, maar zover als het nu is gekomen, met een openlijke vertrouwensbreuk, is het nooit gekomen. Ik wil dan ook dat we de ernst van die situatie inzien.

Er zijn duidelijke signalen. Het gemeenschappelijk vakbondsfront dat die vertrouwensbreuk aankondigt, dat is uniek, alsook het feit dat hier vijf gekoppelde vragen om uitleg op de agenda staan. Dat de vertrouwensbreuk moeilijk te herstellen zal zijn, wordt daar allemaal in opgenomen.

Het is goed, minister, dat er al contact is geweest en dat jullie samen hebben gezeten. Maar wat zijn de conclusies van die vergadering? Ik veronderstel dat dit een eerste stap zal zijn. Ik sluit me ook aan bij de vraag van collega Vaneeckhout: wie was de delegatie? Welke conclusies zijn daaruit gekomen? Wordt er opnieuw rond de tafel gezeten? Welke collega's waren erbij? Ik wil er sterk op aandringen, minister, dat u deze vertrouwensbreuk ernstig neemt en dat u ook de bekommernissen en de vragen van de syndicale organisaties bijzonder ernstig neemt.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel voor uw antwoord, minister.

Collega's, ik kan me echt niet van de indruk ontdoen dat de twee dossiers die men aanhaalt in de brief, eigenlijk drogredenen zijn, vanuit een ietwat doorzichtig onderhandelingstactisch manoeuvre om de eigen positie aan de onderhandelings-tafel te proberen versterken, vooral door die van de andere partij aan de onderhandelingstafel te proberen verzwakken. Ik ben blij, minister, dat u zich daardoor niet van de wijs laat brengen en dat u uw uitgestoken hand blijft aanbieden. Ik ben ook blij te horen dat men toch al weer rond de tafel heeft gezeten, in welke samenstelling dan ook, en dat er nog contacten zijn.

Ik sluit me aan bij collega Van Dijck, collega's. Het belang van die onderhandelingen, zowel voor het lokale als voor het Vlaamse statuut, kunnen we moeilijk onderschatten. De krapte op de arbeidsmarkt is zeer nijpend en de overheid is daar ook slachtoffer van. Veel van de collega's zijn ook lokaal actief. Het verschil tussen wat er in het programma staat van personeel dat je voorziet en wat je effectief hebt ingevuld, en vooral de kloof tussen wat je wilt aanwerven en wat maar niet aangeworven raakt, zien we in alle gemeenten. En de dienstverlening begint daaronder te lijden. Vraag het maar aan mensen die een

vergunning aanvragen. De doorlooptijd van vergunningsaanvragen wordt alleen maar langer en langer, doordat men geen personeel meer vindt om de dossiers te behandelen. Dat heeft natuurlijk verschillende oorzaken: vaak ook de complexiteit, maar ook het tekort aan arbeidskrachten. Ook de overheid begint daarmee te kampen. Daarom is het cruciaal dat we juist die lokale besturen meer vrijheid en meer ruimte geven om hun eigen statuut te voorzien, om eigen beloningen te kunnen voorzien om bijvoorbeeld mensen uit de eigen gemeente aan te trekken om voor de eigen gemeente te komen werken. Dat kunnen ze vandaag niet, want het is veel te rigide en veel te strak. Laat ons daar die doorbraak in doen.

Maar het geldt ook voor het Vlaamse overheidspersoneel. Ook daar is er een enorme handicap. Men slaagt er niet in om mensen en talenten richting de overheid te krijgen. Het idee dat de vaste benoeming het grote voordeel is dat al die mensen naar de overheid haalt, is achterhaald. We hebben hier nog cijfers besproken in de commissie waaruit blijkt dat de meerderheid van de ambtenaren die vrijwillig vertrekken bij de Vlaamse overheid, statutairen zijn. Dat is het beste bewijs dat een statutair statuut niet meer de garantie is dat mensen het een aantrekkelijke werkgever vinden. Dus ook daar is het cruciaal om naar een beter en moderner personeelsbeleid te kunnen gaan.

En dat is de essentie van die onderhandelingen die nu bezig zijn. Dat zijn natuurlijk grondige hervormingen. Het is evident dat dat weerstand oproept, maar ik hoop echt, collega De Loor, dat die sense of urgency ook bij de vakorganisaties naar boven komt. Ik hoop dat men ook inziet dat, als je een slagkrachtige overheid wilt, die een goede dienstverlening kan aanbieden, je ook goede mensen moet kunnen aantrekken en we dus naar zo'n moderner statuut moeten gaan. Dat is dus geen vraag aan de minister, maar aan de vakorganisaties.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik ben heel blij dat de vraag hier voorligt. Ik vind dit heel erg belangrijk. Minister, u bent bijna tweeënhalve jaar minister van Binnenlands Bestuur en u ligt al helemaal op ramkoers met alle vakorganisaties. Ik wil toch even aanstippen dat dat vertegenwoordigers zijn van 170.000 personeelsleden van de lokale besturen en ook die van de Vlaamse overheid. Het zijn echt alle vakorganisaties van het personeel van de overheidsdiensten en de lokale diensten waarmee u op ramkoers ligt op dit moment. Zij willen momenteel niet met u aan tafel zitten. Er zijn vrijdag gesprekken gestart, wat zeer goed is, maar u toont toch bijzonder weinig respect voor die vakbonden en ook voor hun leden. En dat vind ik heel pijnlijk. Zij zeggen dat er een moeilijk te herstellen vertrouwensbreuk is ten opzichte van de minister. En u gaat daar wel heel erg snel over.

Minister, het gaat niet om een verschil van mening, zoals u zelf zegt. Echt niet. Het gaat erover dat u in het concrete dossier van Oostende gewoon een loopje neemt met de eigen wetten, decreten en regels. We hebben het daar de vorige keer heel duidelijk over gehad. Noch het decreet op de lokale besturen, noch de OCMW-wet voorziet in een privatisering van de dienstverlening van het lokale bestuur.

Ik vind het wel frappant dat u zegt dat de debatten in het parlement daarover bezig zijn, maar dat het uw recht als minister is om bepaalde beslissingen te mogen nemen. U bent toch geen despoot, die kan zeggen dat hij zelf gaat beslissen wat mag en wat niet mag? Zo'n privatisering mag vandaag niet. Er zijn debatten bezig in het parlement. En u beslist toch, tegen het advies van uw eigen administratie in, dat het van u wel mag. Ik geef de vakbonden groot gelijk dat zij, als u op die manier beleid voert, moeilijk vertrouwen kunnen hebben.

U zegt dat praten en spreken de beste garantie is om het vertrouwen te herstellen. Dat klopt uiteraard, maar in zo'n overleg mag er wel de verwachting zijn dat ook een minister zich houdt aan de wetten en decreten die vandaag bestaan. En daar

bent u blijkbaar niet toe bereid. Ik denk dat u dat echt moet herbekijken en zich moet afvragen of u vindt dat u als minister gewoon tegen de wetten en decreten mag ingaan. Ofwel zegt u dat u zich aan de wetten en decreten gaat houden. En dan zullen de vakorganisaties ook weer met u aan tafel willen gaan zitten.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Voorzitter, ik zit hier met grote verbazing te luisteren naar de zware uitspraken van de collega's van de oppositie, die de 'positioneringspositie' van de vakbonden proberen uit te leggen als iets wat totaal onwettelijk zou zijn gebeurd in de stad waar ik burgemeester van ben en waar ik met een democratische meerderheid in de gemeenteraad de beslissing heb genomen om de thuiszorg uit te besteden aan een organisatie die niet zomaar eventjes een commerciële organisatie is, maar wel een degelijke zorgorganisatie. Het bekt ook allemaal zeer goed om constant bezig te zijn over privatisering en in feite commercialisering te bedoelen, maar dit is helemaal niet zo.

Mijnheer De Loor, er is wel degelijk een protocol afgesloten, op 16 december 2021. Uiteraard waren de vakbonden geen vragende partij om uit te besteden. Zij houden als overheidsvakbond liever zoveel mogelijk mensen in overheidsdienst. Ik kan dat begrijpen. Dat is wat zij proberen te doen. Ik heb op zich zelfs geen problemen met hun mening en hun handelen. Ze kunnen maar proberen. Maar het protocol is op 16 december wel degelijk afgesloten, mijnheer De Loor: een akkoord over het eindresultaat van de onderhandelingen. De socialistische vakbond heeft daarbij als eerste de hand opgestoken om het stadsbestuur te feliciteren met het eindresultaat van de onderhandelingen over de thuiszorg. Het is juist dat ze geen vragende partij waren, maar ze hebben wel gezegd dat ze het stadsbestuur moesten feliciteren met het eindresultaat. Want, mijnheer De Loor, niemand gaat erop achteruit. Iedereen heeft betere loon- en arbeidsvoorwaarden. Ook de klanten worden minstens met dezelfde kwaliteit bediend. Maar ik geef eerlijk toe dat het de stad als organisator wel wat minder zorgen baart en dat het ook wat minder geld kost om het te organiseren.

Ik denk met andere woorden dat de case in Oostende hier wordt gebruikt om een andere positie in te nemen in een ander dossier. Ik kan dat alleen maar betreuren.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, ik dank iedereen voor de tussenkomsten. Het waren vooral tussenkomsten, en niet zozeer nieuwe vragen, waar ik ook alle begrip voor heb. Ik wil toch nog een aantal dingen heel duidelijk stellen, omdat die in de tussenkomsten aan bod kwamen.

Ik ben al enkele decennia actief in de nationale politiek en ook in de lokale politiek. Ik heb daar ook uitvoerende verantwoordelijkheid gedragen. En ik heb altijd respect voor gesprekspartners en ik behandel die altijd ernstig. Dat is een basishouding die ik aanneem. Ik luister daar altijd goed naar. Ik doe dat trouwens ook hier in de commissie.

Maar ik heb natuurlijk ook een eigen overtuiging. En ik zie ook op tal van domeinen de noodzaak aan hervormingen. Ik ben ook gebonden aan een regeerakkoord, dat een democratische meerderheid heeft verworven in jullie parlement, waar een meerderheid van de parlementsleden, die de emanatie van de Vlaamse natie zijn, gezegd heeft dat regeerakkoord te steunen en met andere woorden een mandaat te geven aan de regering om dat regeerakkoord uit te voeren en om te zetten in regelgeving. Als ik daaraan verzaak, verzaak ik dus aan de vraag van het Vlaams Parlement om te doen wat ik moet doen. Zo werkt het in een democratische rechtsstaat.

Natuurlijk hebben vakorganisaties een cruciale rol in onze democratie. Zij zijn fundamenteel belangrijke gesprekspartners. We hebben ook een kader gecreëerd in onze samenleving voor hoe dat gesprek moet verlopen. Ik neem dat kader ernstig en ik respecteer dat kader, maar ik functioneer wel binnen dat kader en niet erbuiten. Als men dus aan mij vraagt hoe ik de relatie wil herstellen, is dat in de eerste plaats opnieuw door goed te luisteren en te proberen opnieuw akkoorden te sluiten. Want als we verwijzen naar de akkoorden die gesloten zijn, wil ik er toch op wijzen dat dat akkoorden zijn die gesloten zijn onder het voorzitterschap C1, met andere woorden onder mijn voorzitterschap. Die akkoorden zijn niet meer gesloten sinds 2008. We hebben daar dus stappen vooruit gezet. We zijn er door middel van dialoog in geslaagd om samen met de vakorganisaties stappen vooruit te zetten.

Ten tweede: door de dialoog op te zoeken, door te praten met elkaar, door onderhandelaars aan te stellen, zoals ik bij mijn eerste antwoord heb gezegd. We hadden dat normaal niet moeten doen, maar we hebben beslist om een onderhandelaar aan te stellen om het gesprek te faciliteren en om maximaal kansen te geven aan de dialoog. We schakelen ons niet in in het formele kader. We doen meer dan het formele kader. We gaan dus niet eerst naar de regering met een ontwerpbeslissing, om dan de onderhandelingen te starten. Neen, we gaan eerst informeel met de vakorganisaties spreken, om goed te luisteren en te kijken waar we elkaar kunnen vinden. Want wat ik wil doen, is niet alleen zeggen dat ik hier een regeerakkoord heb waar ik aan gebonden ben. Ik probeer uiteraard ook bruggen te bouwen. Ik probeer synergieën te vinden. Ik probeer maximaal rekening te houden met bekommernissen die geuit worden door de vakorganisaties. Maar dat kun je alleen maar doen aan tafel, aan de informele tafels, alvorens met een ontwerp van beslissing naar de regering te gaan, met onderhandelaars die de gesprekken zullen faciliteren. Want het zijn geen eenvoudige gesprekken. Het zijn complexe gesprekken. Het zijn belangrijke hervormingen. Het is in een moeilijke context. Ik probeer steeds opnieuw goed te begrijpen wat mijn gesprekspartners zeggen en hoe ik daar maximaal aan tegemoet kan komen. Dat is het basisuitgangspunt.

Heb ik begrip voor hun zorgen en bekommernissen? Ik heb daar heel veel begrip voor, inzonderheid als het bijvoorbeeld gaat over het vijfsporenbeleid, omdat dat ingrijpend is, omdat het belangrijk is dat we daar heel goed luisteren naar wat de vakorganisaties daarover vinden. Maar ik wil dit nogmaals heel duidelijk beklemtonen: het is niet omdat ik goed luister en tracht tegemoet te komen, dat, wanneer we toch op een bepaald aantal punten zeggen dat het voor ons vanuit een democratische ingesteldheid belangrijk is dat we daar met het mandaat van het parlement, vervat in het regeerakkoord en goedgekeurd in het parlement, stappen vooruit willen zetten en daar dus niet 100 procent tegemoet kunnen komen aan wat men zegt, ik niet goed geluisterd heb en onwillig ben. Ik heb daar ook een verantwoordelijkheid en een rol in te spelen. Het is net het zoeken naar waar we elkaar kunnen vinden, dat de belangrijke oefening is van de volgende dagen en weken. En ik wil daar altijd met een uitgestoken hand, altijd in een constructieve houding en altijd met respect voor het belang van de gesprekspartner aan werken.

Mevrouw Vandecasteele, ik denk dat u twee dingen door elkaar hebt gehaald. Er is in het parlement een debat over de welzijnsvereniging in Antwerpen lopende. Er is op dit moment geen debat over de casus in Oostende lopende in het parlement. U hebt gezegd dat ik een uitspraak ga doen over Oostende, terwijl er een debat is in Antwerpen. Er is een debat in het parlement over Antwerpen. Dat is een parlementair debat. En u weet dat het parlement het primaat heeft in onze democratie. Het debat loopt daar.

Wat de situatie in Oostende betreft, daar heb ik, voor alle duidelijkheid – ik zal het nog eens goed herhalen – in eer en geweten de wet gevolgd. Daar kunnen meningen over bestaan of het wel de juiste manier was. De vakbonden zijn het

daarmee oneens. Ze hebben gedaan wat ze op zo'n moment doen in een democratie. Als men het oneens is met de minister, kan men naar de Raad van State stappen. De Raad van State zal het ultieme oordeel vellen over de wettelijkheid.

Mijn positie zal daarin niet veranderen. Als de Raad van State beslist dat, in tegenstelling tot mijn overtuiging, in tegenstelling tot wat de voorzitter van de Vlaamse Juristenvereniging met betrekking tot welzijnsrecht heeft geponeerd in een vrije tribune, in tegenstelling tot vele anderen, mijn positie fout is, zal ik daar de conclusie uit trekken dat we het decreet moeten aanpassen. Anders gaan we gewoon het decreet toepassen. Maar het is de Raad van State en niemand anders die hierin het laatste oordeel heeft. Dat moeten we afwachten. Ik moet dat afwachten, de vakbonden moeten dat afwachten, de stad Oostende moet dat afwachten. Het is niet de eerste en laatste keer. Daarvoor hebben we uiteindelijk een Raad van State, om uiteindelijk de knoop door te hakken.

Daar hebben we een meningsverschil en dat meningsverschil moet opgelost worden. Voor de andere zaken, voor het vijfsporenbeleid en de lokale rechtspositieregeling zijn er onderhandelingen. Die wil ik met open vizier, met open geest, met uitgestoken hand, op een constructieve manier volgen.

Er was afgesproken dat we niet zouden communiceren over vrijdag. Ik heb me daartoe geëngageerd, samen met de vakorganisaties. Ik veronderstel dat u van mij niet verwacht dat ik daarover communiceer. Ik zou het heel raar vinden dat u het omgekeerde zou verwachten. Ik kan u gerust zeggen dat langs de kant van de regering mijn kabinetschef en een medewerker aanwezig waren, net als de adjunct-kabinetschef van minister-president Jambon en raadgevers van de ministers Crevits, Weyts en Diependaele. Ze hebben daar allemaal het signaal gegeven dat ik zelf de onderhandelingen leid en dat ze het volste vertrouwen hebben in mij als onderhandelaar. Dat is de logica zelf binnen onze regering, daar is geen seconde twijfel over.

Binnen dit kader moeten we nu zoeken, moeten we elkaar weer vinden en het vertrouwen herstellen. We moeten goed luisteren naar elkaar en zo snel mogelijk inhoudelijk spreken over twee belangrijke dossiers, belangrijk voor de Vlamingen en voor de ambtenaren en administratie, namelijk hoe we ervoor zorgen dat we onze rechtspositieregeling kunnen moderniseren en vernieuwen en hoe we tot een goed akkoord komen rond die vijf sporen, waarbij we maximaal proberen rekening te houden met de bekommernissen van de vakorganisaties die daar het belang van onze ambtenaren voor ogen hebben.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Collega's, dat er meningsverschillen en een vertrouwensbreuk zijn met de vakorganisaties, dat is duidelijk. Voor mij is ook duidelijk dat de minister hier heel expliciet zegt dat hij de band wil herstellen. Hij zegt dat hij enkel door te luisteren en gesprekken rond de tafel kan komen tot een modern personeelsstatuut, dat dit primair en cruciaal is voor hij naar de regering stapt. Ik vind dat een heel verstandig en sereen antwoord van de minister.

In dat kader – ik wil niemand met de vinger wijzen – vind ik een aantal tussenkomsten hier in deze commissie echt betreurenswaardig. Ik wil de situatie niet overdrijven, maar ik vind het belangrijk dat we elkaar en de situatie vanuit deze commissie niet opstoken, niet vanuit de ene hoek en niet vanuit de andere. Iedereen die dat wel doet, helpt de lokale besturen of de Vlaamse overheid niet om tot een sterke slagkrachtige overheid te komen, die helpt ook die duizenden personeelsleden niet. Dat moet onze eerste zorg zijn.

Ik volg de heer Vaneeckhout dat, door het sociaal overleg nu te doen slagen, de minister een modern hr-beleid en rechtspositieregeling kan realiseren voor alle

personeelsleden van onze lokale besturen en Vlaamse overheid. Dat is het allerbelangrijkste wat nu moet worden gerealiseerd.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, ik dank u voor uw aanvullende antwoord. Het is mij niet helemaal duidelijk maar ik denk dat ik juist begrepen heb dat u zelf vrijdag niet aanwezig was? (*Opmerkingen*)

Ik dacht dat ik iemand hoorde antwoorden.

De voorzitter: Dat was ik. Ik dacht dat de minister wel aanwezig was.

Minister Bart Somers: Mijnheer Vaneeckhout, als de kabinetschef van de minister aanwezig is, is de minister vertegenwoordigd. De minister is één en ondeelbaar met zijn kabinetschef.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Dat is duidelijk. Ik zou uw kabinetschef nooit durven onderschatten, minister. En dat hij volledig en 100 procent in uw naam spreekt ook niet. Ik heb alvast ook uw agenda niet te maken. Maar als mij als minister van Binnenlands Bestuur een brief zou bereiken waarin de vakorganisaties een vertrouwensbreuk aankondigen met de bevoegde minister, dan zou het misschien wel haalbaar zijn om een moment te prikken waarop de minister aanwezig kan zijn om ten persoonlijke titel die boodschap te ontvangen.

U zegt: 'Ik verhoud mij tot het regeerakkoord en ik bevind mij in dat kader.' En u wijst ook naar het parlement dat binnen dat kader kan spreken. Ik kan alleen maar spreken voor mijn fractie en voor mezelf. Ik beschouw alvast het regeerakkoord voor mezelf niet als een wet en ik hoef me ook in dat kader niet te begeven. Zo werkt onze democratie gelukkig ook al niet, en zeker de vakorganisaties niet. Die hebben op geen enkele manier te maken met dat regeerakkoord, behalve dat zij verantwoordelijk zijn om mee hun rol te spelen in de onderhandelingen.

Mij stoot het dan wel tegen de borst dat u hier dan zegt: 'Kijk, dat is nu eenmaal wat het is, zo werkt het.' Maar het zijn de ambtenaren waar u mee spreekt die de overheid hebben rechtgehouden de voorbije twee jaar tijdens de coronacrisis, zowel op lokaal niveau als op Vlaams niveau. Niet wij, collega-politici, niet anderen, maar het zijn de ambtenaren die de overheid en het publieke optreden hebben rechtgehouden in die periode. En het zijn die vertegenwoordigers van die ambtenaren, minister, die nu hun vertrouwen in de minister opzeggen. Dat is wat mij en onze fractie betreft toch echt wel fundamenteel en ongezien. Het zou me logisch lijken dat dit zeer ernstig genomen wordt. Het is een moment van grote crisis. De signalen die er komen, moeten fundamenteel erkend worden. Vandaar dat ik het belangrijk vond dat u zelf aanwezig zou zijn bij zulke overlegmomenten. Ik vermoed dat die nog komen.

Inhoudelijk, collega Ongena, wijst u op de krapte op de arbeidsmarkt. Ik ben het daar helemaal mee eens. We komen op een ander personeelsterrein terecht dan datgene waar we de afgelopen decennia in gewerkt hebben. Maar het zal dan helemaal geen oplossing zijn om de signalen die net wel van die mensen komen die voor de overheid werken, te negeren en daar niet mee aan de slag te gaan. Ik pleit ervoor om de komende tijd niet alleen heel oprecht te luisteren naar wat er gezegd wordt, maar ook echt na te denken hoe we dat in de praktijk kunnen omzetten. We moeten niet gewoon blind blijven en zeggen: 'Sorry, ik heb mijn overtuiging.' Misschien zijn er redenen waarom overtuigingen verschillen en komen die ook vanuit de realiteit op het terrein. Als we echt een antwoord willen op die krapte op de arbeidsmarkt en een wervende overheid willen zijn als werkgever, dan zullen we daar rekening mee moeten houden. Wij zullen daar als fractie alvast mee over waken.

Kris Van Dijck (N-VA): Minister, collega's, daarstraks werd aangehaald dat er blijkbaar een probleem is met de minister omdat er vijf vragen om uitleg gesteld zijn. Welnu, wanneer ik een vraag om uitleg ingediend heb, dan is het niet om de minister aan de tand te voelen, maar dan is het juist wel om het thema te kunnen bespelen. Het feit dat en de manier waarop er een open brief verscheen of verschenen is – ik ben er daarstraks in mijn vraagstelling ook mee begonnen – vond ik allesbehalve stijlvol. Wanneer dan hier gevraagd wordt of de minister erop ingegaan is, zeg ik dat het de minister siert. Ik denk dat ik er in mijn positie en met mijn karakter iets langer over gedaan had wanneer ik zo'n brief zou krijgen. Maar soit, het siert u dat u die verantwoordelijkheid hebt genomen en neemt. Want – en daar gaat het om, en we zijn het daar allemaal over eens – de tonaliteit is wel degelijk verschillend tussen de leden van de meerderheid en die van de oppositie. Ik, als lid van de meerderheid, sta wel achter dat regeerakkoord. En het is hier – en ik heb dat ook twee weken geleden aangehaald – voor een stuk een ideologisch debat. Ik ben ervan overtuigd dat we stappen vooruit moeten zetten in de rechtspositieregelingen zoals ze nu bestaan om, de blik vooruit, de lokale overheden en de Vlaamse overheid slagkrachtig te laten blijven werken in het belang van de burger. Ik voer geen politiek voor de ambtenaar, ik voer een politiek voor de burger. De ambtenaar is samen met de politiek een instrument om een goede samenleving mogelijk te maken. En natuurlijk moet dat met een fatsoenlijk statuut zijn, natuurlijk moet ook die ambtenaar deftig werk en een deftige verloning en een deftige omkadering kunnen krijgen. Maar dat is het uitgangspunt.

Nogmaals, dit was wat mij betreft geen vingerwijzing naar de minister, maar wel een appel naar allen om tot resultaat te komen.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (Vooruit): Voorzitter, de tonaliteit heeft vooral te maken met en is vooral ingegeven door de vertrouwensbreuk die er is. Het is ook een feit dat dit geen voorgaande kent.

Collega Tommelein, u beweegt zich een beetje als een duivel in een wijwatervat. Er was geen akkoord in verband met de privatisering, laat staan een protocol van akkoord. Ik zeg dat niet alleen, collega Tommelein, dat bleek ook uit de analyse van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Inderdaad, daar zullen we de conclusie door de Raad van State wel over zien.

Minister, ik kan me niet van de indruk ontdoen dat u het nog altijd te veel afdoet als gebaseerd op een meningsverschil of meningsverschillen. Daaruit leid ik af dat er weinig begrip is voor de bezorgdheden van de syndicale organisaties. Ik wil er nog eens op wijzen, collega's, die syndicale organisaties zijn geen op zich staande elementen. Die vertegenwoordigen de personeelsleden van de lokale besturen en van onze Vlaamse overheid. Wat er zich nu voortdoet is een vertrouwensbreuk, niet alleen vanuit de syndicale organisaties, maar ook vanuit al die personeelsleden die ze vertegenwoordigen. En dat is nog nooit gezien. Vandaar dat ik nog eens wil benadrukken dat het syndicaal overleg cruciaal is. Het is een overleg dat uitgaat vertrekkende van alle personeelsleden. Wat Vooruit betreft is het duidelijk: wij streven ernaar dat burgers en ondernemingen recht hebben op performante en sterke openbare diensten die een optimale dienstverlening aanbieden. Daarbij zijn vertrouwen en respect voor de medewerkers en hun vertegenwoordigers cruciaal.

U zegt, minister, dat u werk zult maken van het herstellen van dat vertrouwen. Wel, doe dat. Doe dat in het belang van die openbare diensten, van hun dienstverlening voor de burgers en voor de ondernemingen. Dat is wat Vooruit vraagt.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): De hardheid van de brief van de vakorganisaties verraadt vooral de grondigheid van de hervormingen die op tafel liggen en die een uitvoering zijn van het regeerakkoord. Dat regeerakkoord steunt op een democratische meerderheid die 3, 4 miljoen Vlamingen steunen via de verkiezingen die er geweest zijn. Die hervormingen zijn ook nodig. Dat is onze overtuiging. Het is niet vanuit een blind dogmatisme dat ik soms bij anderen merk, maar vanuit een realistische overtuiging als ik zie wat er vandaag op de arbeidsmarkten gebeurt. We hebben het daarnet geschetst. Willen we naar een slagkrachtige overheid gaan en blijven gaan, die een goede dienstverlening kan aanbieden, dan hebben we ook de mensen nodig. Dan moeten we naar een moderner personeelsstatuut gaan. Dat is natuurlijk een grondige hervorming die botst op weerstand.

Dat gezegd zijnde, ben ik blij dat de minister de hand blijft uitsteken. Ik ben absoluut iemand die het sociaal overleg een warm hart toedraagt. Er moet een overleg gebeuren en men moet proberen om de meningsverschillen zoveel mogelijk uit te vlakken: heel graag. Het belangrijkste op het einde van de rit is dat er een ei ligt, dat de hervorming er effectief komt. Daarom hoop ik dat het vertrouwen snel kan herwonnen worden om die besprekingen te hervatten en snel tot hervormingen te komen. Dat is uiteindelijk het enige wat telt op het einde van de rit.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de rol van de lokale integrale veiligheidscel inzake radicalisme, extremisme en terrorisme bij toenemende polarisatie en onrust door coronamaatregelen – 1617 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister en collega's, dit is een ander thema dat ons als lokale besturen zeer nauw aan het hart ligt. Wij staan het dichtst bij onze bevolking en voelen dagelijks de polsslag. We werden er nog eens op gewezen in een recent webinar van het Hannah Arendt Instituut, waar ook werd ingegaan op de toenemende polarisatie en de onrust, onder andere door de coronamaatregelen. Hoe kunnen we daar gepast mee omgaan? Dat was een van de vragen die daar voorlagen.

Het OCAD heeft er ook al op gewezen dat de coronacrisis een voedingsbodem kon zijn voor nieuwe vormen van extremisme. Dan wordt vooral de link gelegd met de online wereld, waar ook aan polarisatie, haatspraak en extremisme kan worden gedaan. Men zal daar steeds vaker mee worden geconfronteerd.

Er werd terecht gewezen op de rol van de lokale besturen en de lokale integrale veiligheidscellen (LIVC's), en op de verantwoordelijkheid daarin. We komen zo dadelijk bij de ondersteunende rol van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Vandaag zie je vooral de operationele werking van de LIVC's. Dat uit zich in het casusoverleg. Maar dat is ook voorzien in de strategische tafel. Er wordt strategisch nagedacht over de juiste gepaste antwoorden en methodieken bij alle maatschappelijke uitdagingen die gepaard gaan met de polarisering en het extremisme.

Tegelijkertijd werd vastgesteld dat voor de strategische tafel binnen de werking van de LIVC's, die in Vlaanderen nog relatief nieuw is, nog een hele weg is af te leggen door heel wat lokale besturen.

Minister, door middel van bevragingen en onderzoek probeert de VVSG de vinger aan de pols te houden over de concrete werking van de LIVC's. Zo heeft de VVSG reeds gesteld dat er steeds meer vormen van extremisme voorkomen, onder meer online. Er is inderdaad heel wat expertise opgebouwd bij de VVSG. U deelt die mening, gezien ook uw steun aan de VVSG op dat vlak. Is er ook zicht op de manier waarop de strategische tafel binnen de LIVC's vorm krijgt en werkt? Denkt u na over een duurzame versterking en ondersteuning van de lokale besturen binnen de noodzakelijke strategische oefening op dat vlak?

Op welke manier zult u de lokale besturen en de lokale integrale veiligheidscellen inzake radicalisme, extremisme en terrorisme (LIVC-R's) verder ondersteunen, rekening houdende met de toenemende fenomenen en crisissen waarmee die geconfronteerd worden? De maatschappelijke erosie die de coronacrisis heeft veroorzaakt, zal niet meteen verdwijnen en er zullen ongetwijfeld in de toekomst nog crisissituaties ontstaan in een globaliserende, snel veranderende wereld. Op welke manier zullen inzonderheid de LIVC-R's versterkt worden om zicht te hebben op de online platformen die een cruciale rol spelen in het aanwakken van de maatschappelijke onrust en polarisatie, die ooit kunnen uitmonden in geweld? Hoe kunnen we ons daar wapenen en versterken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: De strategische tafel van een LIVC-R kan inderdaad een belangrijke rol spelen in het uitwerken van een strategie om opnieuw verbinding te vinden in een samenleving. Op zo'n strategische tafel wordt nagedacht over een preventief beleid ter voorkoming van gewelddadige radicalisering. De operationele tafel van een LIVC-R staat in voor de vroegdetectie en eventuele opvolging van individuen casussen.

Zoals u weet, hebben we al enkele initiatieven gepland om de LIVC-R's zo goed mogelijk te ondersteunen. Denk daarbij aan het decreet en de bijhorende draaiboeken in samenwerking met minister Demir. In maart organiseren we regionale informatie- en netwerkmomenten voor alle mogelijke LIVC-R-actoren. Daarbij ligt de focus op praktijkgerichte vragen, het uitwisselen van ervaringen en netwerking tussen de verschillende actoren. Daarnaast zet ik ook in op een verdieping van de ondersteuning van de VVSG om LIVC's intensief te begeleiden en te coachen. Doel van het project is de versterking van de LIVC-R's, zodat ze ook beter antwoord kunnen bieden op nieuwe of andere vormen van gewelddadig extremisme.

In totaal zullen in het eerste projectjaar 36 gemeenten intensief worden begeleid. Concreet zal de VVSG burgemeesters informeren en sensibiliseren over de LIVC-R-werking en over mogelijke verbeterprocessen. Daarnaast zullen ze intensieve begeleidingsprojecten voorzien voor de LIVC-R-coördinatoren.

In totaal zullen in het project 36 gemeenten intensief worden begeleid, gaande van opstartende gemeenten – ongeveer 10 procent van de Vlaamse gemeenten heeft nog geen LIVC-R –, gemeenten die moeite hebben om hun LIVC-R-werking dynamisch te houden, tot steden waar de werking al lang bestaat en waar er veel expertise werd opgebouwd.

Uw vraag heeft voornamelijk betrekking op de LIVC's die al een aantal jaren expertise hebben opgebouwd, maar die momenteel botsen op nieuwe uitdagingen en fenomenen. De VVSG zal dus ook voor hen een ondersteuning voorzien. De VVSG zal de komende weken inzetten op de bekendmaking van het project. Geïnteresseerde lokale besturen kunnen zich dan aanmelden.

Op welke manier zal inzonderheid de LIVC-R versterkt worden om zicht te hebben op de online platformen die een cruciale rol spelen? In het project PolarProf van het Hannah Arendt Instituut zal aandacht besteed worden aan online polarisatie en

de rol van online platformen. Ook binnen de projectoproep naar lokale besturen ter preventie van extremisme en polarisatie nemen een aantal lokale besturen de detectie van online haatspraak en desinformatie op in hun project. Ze kunnen daarvoor een link leggen met de LIVC-R.

In bijvoorbeeld Genk is men nu bezig met de ontwikkeling van een tool die online polarisatie- en radicaliseringsprocessen detecteert, verzamelt en zichtbaar maakt in een dashboard voor de LIVC-R. Dat doen ze in samenwerking met Textgain, een Antwerps technologiebedrijf dat zich op Europees niveau bezighoudt met online haat en desinformatie. Deze tool wordt gevoed met zowel data van openbare sociale media als ervaringen en belevingen van burgers. Zo weten ze welke sentimenten – zowel negatieve als positieve – er leven bij de inwoners, en kan er gericht ingezet worden op het verspreiden van positieve en verbindende boodschappen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Wij mogen dat project samen met de stad Mechelen doen. Het is belangrijk om ernaar te verwijzen, omdat de online wereld – niet alleen bij jongeren – vandaag als het ware een wereld naast de fysieke wereld aan het worden is. Het is belangrijk dat we daar een goed zicht op hebben.

Ik wil twee concrete voorbeelden aanhalen. Naar het eerste hebt u al verwezen. Wij noemen het inderdaad een sentimentbarometer, die als het ware waarneemt hoe het sentiment op sociale media via algoritmes woorden en taal wordt gescreend. Zo proberen we om de positieve verbindende verhalen, die er gelukkig ook zijn, te versterken. De haatsprekende, polariserende en gewelddadige boodschappen moeten ook worden gedetecteerd, en daar moet gepast op worden gereageerd. Deze tool wordt ontwikkeld in het kader van een project binnen onze LIVC's. Het is belangrijk om dat te monitoren en op te volgen.

We kennen vandaag in Vlaanderen de inloophuizen, de OverKop-huizen. Wij hebben een tool die actief is op het online platform. We ontmoeten daar een honderdtal jongeren. Ze kunnen daar in relatie komen met de politie en meningen ventileren. Volgende week is daar een online seminarie over verslaving, alcohol, drugs, lachgas ... Dat is heel actueel. Dit maar om aan te geven hoe we online verbinding zoeken. Vandaag zijn jongeren veel online actief. Wij spreken als het ware over een online inloophuis.

Minister, ik haal deze twee voorbeelden aan omdat we daar projectmatig de kans krijgen om als voorlopers in de LIVC-werking Mechelen-Antwerpen-Genk initiatieven te nemen. U hebt projectmatig opnieuw 300.000 euro vrijgemaakt voor drie jaar ondersteuning. Maar u voelt mijn vraag komen. Er is een positieve evaluatie. Het wordt in real time geëvalueerd via Excel. 'Offline and online Radicalisation Prevention Holding back Extremism and Upholding Security' (ORPHEUS) evalueert mee het online gedrag van de jongeren tijdens de sessies, om dat bij een positieve evaluatie uiteraard ook uit te rollen naar de rest van Vlaanderen en structureel in te bedden.

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Collega Brouns, ik ben het natuurlijk absoluut met u eens dat die LIVC-R een zeer belangrijk platform om gewelddadige radicalisering te bestrijden. Dat LIVC-R kadert natuurlijk in een Actieplan Radicalisme (Plan R) en kan niet losgezien worden van een zeer duidelijk doel, namelijk het voorkomen van terrorisme. Ik heb het al verschillende keren herhaald. Dat doel moet absoluut voor ogen gehouden worden en zeker en vast behouden blijven. We hebben dat ook gezien bij de bespreking van het nieuwe decreet, waarbij belangrijke wijzigingen zijn aangebracht, ook door minister Demir en minister Somers. We weten dat de kritiek of de bezorgdheid vanuit het veld natuurlijk ook betrekking heeft op

dat beroepsgeheim, op een vertrouwensband opbouwen en dergelijke meer. Volgens mij moeten we uit alle macht iedereen overtuigen van het belang van samenwerking en het delen van informatie. Binnen de LIVC-R moeten we iedereen ervan overtuigen om deel te nemen, maar we moeten ook opletten voor een te grote verruiming. Volgens mij zal dat niet bijdragen aan een beter klimaat om samen te werken of het vertrouwen beter ten goede te komen. Deze bezorgdheid stel ik hier nog eens graag. Minister, hierover hoor ik graag uw mening.

Met de belangrijke, ondersteunende rol van de VVSG, met de ondersteuning naar de lokale besturen kan ik alleen maar akkoord gaan, zeker waar de LIVC-R's nog onvoldoende of zelfs niet operationeel zijn, omdat men niet altijd weet wat dat platform kan betekenen voor het lokale bestuur en zijn partners. Ik denk dat we daar inderdaad absoluut op moeten inzetten.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Brouns, eerst en vooral dank ik u voor uw tussenkomst, voor de vraagstelling en om ook een stad uit de provincie Antwerpen te vermelden. Dat doet deugd. Wij gaan dat project inderdaad in juni evalueren. Als we zo'n project opstarten en het blijkt goede resultaten te hebben, is het natuurlijk altijd de bedoeling om dat op de een of andere manier uit te rollen. Het kan niet de bedoeling zijn: we doen een proefproject, dat blijkt succesvol en we sluiten de boel. Zodra we zien dat het succesvol is en impact heeft, moeten we natuurlijk binnen het kader van de beschikbare middelen kijken hoe we dit kunnen uitrollen naar andere steden en gemeenten. Laten we nog even rustig die evaluatie afwachten. Ik ben ervan overtuigd dat u mij daarna onmiddellijk opnieuw gaat bevragen naar hoe de evaluatie was en, als die goed was, hoe ik dat verder ga verspreiden. Dat lijkt me een goede boodschap. Christendemocraten weten dat die verspreid moeten worden.

Collega De Vreese, u haalt, terecht, natuurlijk, een spanningsveld aan waarover we in de commissie al een paar keer gesproken hebben. Ik probeer voor mezelf eens heel helder te formuleren hoe ik dat zelf zie: wij gebruiken deze LIVC's om terreur en gewelddadige polarisatie – polarisatie die geweld en dus strafrechtelijke feiten tot gevolg heeft – te bestrijden. In de mate dat je daar repressief tegen optreedt, is dat eenvoudig. Zodra er zich dan een feit, een terreurdaad, agressie of gewelddaad, heeft voorgedaan, kun je repressief handelen. Dan zie je iets in de samenleving dat onaanvaardbaar is en beteugeld moet worden. We hebben LIVC-R's geïnstalleerd om te voorkomen dat er terreur gebeurt. Dus eigenlijk probeer je in te grijpen op een moment dat er zich nog geen strafrechtelijke feiten hebben voorgedaan. Op een moment dat er nog geen geweld gepleegd werd, probeer je te voorkomen dat dat gebeurt. Dat betekent dus dat je optreedt tegen zaken die nog niet tot geweld geleid hebben, maar waarvan je inschat dat het pad dat men aan het bewandelen is, dreigt te leiden tot geweld. Dat is wat we gewelddadige polarisatie noemen. Het probleem is dat dat vaak in een continuüm zit, dat niet elke vorm van polarisatie negatief is. Integendeel, er zijn vormen van polarisatie die een natuurlijk onderdeel vormen van het democratische debat, van de maatschappelijke discussie.

Er zijn vormen van polarisatie die binnen een samenleving niet alleen gedoogd, maar ook gewaardeerd moeten worden omdat het soms dingen scherp maakt, dingen duidelijk maakt, zaken in beweging brengt, onrecht op de agenda plaatst. Maar zodra zo'n polarisatie vervalt in vijanddenken, in het beginnen te legitimeren van geweld als een legitiem instrument om de tegenstander te bestrijden of om een eigen mening op te leggen, dan moeten we op dat moment ingrijpen. We moeten dan proberen om te de-escaleren, te voorkomen dat het uitmondt in geweld. Er is altijd een zekere grijze zone, daar moeten we niet flauw over doen.

Er zijn mensen die heel heftig zijn, zelfs dreigen met geweld, maar er is een verschil tussen dreigen met geweld en uiteindelijk geweld gebruiken.

Daarvoor hebben we ondertussen doorheen de jaren, ook met wat we meegemaakt hebben met het islamitisch geïnspireerde radicalisme, zelf tools ontwikkeld. We hebben met de politie en de preventiediensten leren samenzitten in de LIVC-R's, waar we die informatie met elkaar delen. We hebben technieken bestudeerd. We hebben wetenschappelijke inzichten aangewend om te proberen om het zo zuiver mogelijk te houden en inderdaad niet te verbreden en te verzuipen in een algemeen – laat ik zeggen – 'fluffy' verhaal waar elke polarisatie vervelend is. We proberen ons te focussen op wat echt tot geweld dreigt aan te zetten. Dat moeten we wel blijven doen. Of dat geweld nu komt van de linkerzijde, van extreemrechts, extreemlinks, vanuit islamitische hoek, daarin mogen we geen onderscheid maken. Want het grote probleem dat ik ook zie, is dat we naargelang de ideologische positie die we innemen op het terrein minzamer zijn tegenover bepaalde vormen van gewelddadige polarisatie of tegenover vormen van polarisatie die wel eens gewelddadig zouden kunnen worden, en strenger tegenover andere. Vanuit een veiligheidsperspectief moeten we dat net niet doen. We moeten bijna blind zijn voor een ideologisch kader waarin mensen die terreur willen zaaien, terreur zaaien. Maar willen we die terreur aanpakken, dan moeten we voorkomen dat mensen meegesleept worden op zo'n pad van terreur. Dat is volgens mij de inzet die we hier hebben.

Ik ga dus akkoord dat we niet te breed mogen gaan, maar langs de andere kant kun je niet preventief optreden als je zegt dat we alleen maar in gang kunnen schieten op het moment dat er feiten gebeurd zijn. Dan zijn we niet meer preventief bezig, dan zijn we repressief bezig. Vanuit Vlaanderen willen we expliciet dat preventieve luik. We hebben daarvoor gekozen in 2014, heel verstandig als reactie op heel wat terreurdaden en op een heel complexe situatie. We moeten dat vandaag ook blijven gebruiken tegen het extremisme vanuit islamitische hoek, maar ook tegen extreemrechts en extreemlinks of welke andere extremisten er ook nog zijn die geweld legitiem vinden in hun politiek of maatschappelijk handelen. Ik hoop dat ik daarmee een beetje een kader gegeven heb op wat inderdaad geen eenvoudige context is – daar ben ik het met u eens.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Als goede christendemocraat begrijp ik enerzijds de bezorgdheid van mevrouw De Vreese en deel ik anderzijds toch de mening van minister Somers. Mevrouw De Vreese, in de context van radicalisering en terrorisme, de context waarin de wet is opgemaakt in de nasleep van de aanslagen, begrijp ik dat. Maar ik wil toch ook het discours van de minister onderschrijven – dat voel ik ook bij de evaluatie, lokaal op het terrein – dat we vandaag, gelukkig maar, heel vaak niet te kampen hebben met de voorbeelden die de aanleiding waren voor de wetgeving. Er is toch vooral de behoefte, multidisciplinair – met alle spelers, alle actoren rond de tafel die belangrijk zijn in het versterken en het verbinden van de samenleving – om daar aan de slag te gaan met methodieken die het ook mogelijk maken om in een zo vroeg mogelijk stadium allerhande vormen van geweld te voorkomen. Ik voel daar lokaal alvast een behoefte aan uitbreiding, ook stukjes op dat nationale niveau rond de lokale integrale veiligheid. Er zijn steden die daar geen wettelijk kader voor nodig hebben en er heel sterk op inzetten. Maar ik geloof in uw multidisciplinaire aanpak naar een sterk, breed geïntegreerd lokaal veiligheidsbeleid dat ook meer wettelijk ondersteund kan worden.

Minister, wat die online leefwereld betreft, houden we elkaar eraan om daarop terug te komen en om, als het initiatief in Mechelen positief geëvalueerd wordt, dit uit te rollen over heel Vlaanderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het inschakelen van maatwerkbedrijven bij de Vlaamse overheid – 1653 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik denk dat het de eerste keer in deze legislatuur is dat ik een vraag om uitleg aan u stel. Ze gaat over het inschakelen van maatwerkbedrijven bij de Vlaamse overheid. Eind januari raakte bekend dat de federale overheid voortaan meer maatwerkbedrijven zal inschakelen. Daarvoor werden een aantal initiatieven genomen.

Ik verwijs hierbij graag naar de Groep Maatwerk, die een tijdje geleden nog een aantal beleidsaanbevelingen formuleerde waarbij men de Vlaamse overheid aanspoorde om meer werk te maken van een inclusievere samenwerking. Men stelde dat ze dat kon doen door intensiever samen te werken met maatwerkbedrijven en/of organisaties die personen met een arbeidshandicap tewerkstellen. Maximum een derde van het streefcijfer van 3 procent kan indirect gerealiseerd worden via een uitbesteding door de Vlaamse overheid aan maatwerkbedrijven. Eind 2020 lag het cijfer van personeelsleden van de Vlaamse overheid met een handicap of chronische ziekte op 2,3 procent. Er zijn de laatste jaren wel degelijk inspanningen geleverd, want in 2016 zat men nog op 1,3 procent. Maar we halen dat streefcijfer van 3 procent dus niet.

Ik heb daarom de volgende vragen aan u, minister. Hebt u zicht op het aandeel van het budget van de Vlaamse overheid dat naar producten en diensten van maatwerken gaat? Hoe staat u tegenover het initiatief van uw federale collega? Plant u ook een gelijkaardige ingreep voor de Vlaamse overheid? Zult u ook de lokale besturen stimuleren om meer met maatwerkbedrijven te werken? Zo ja, hoe zult u dat doen? Welke inspanningen voorziet u verder nog om dit streefpercentage van 3 procent te behalen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mevrouw Vandromme, welkom in onze commissie. Ik zal kort antwoorden, want ik weet dat u weinig tijd hebt. De eerste drie deelvragen hebben enerzijds betrekking op de overheidsopdrachten, waarvoor de minister-president bevoegd is en anderzijds op de sociale economie, waarvoor de minister van Werk bevoegd is. Ik stel voor dat u deze vragen dan ook in de bevoegde commissies richt tot de bevoegde ministers.

Dit gezegd zijnde, vind ik het federale initiatief om waar mogelijk meer maatwerkbedrijven in te schakelen een goede zaak. Ook met betrekking tot de streefcijfers zou een dergelijk initiatief op Vlaams niveau uitermate nuttig kunnen zijn op voorwaarde dat dit een bijkomende maatregel is, boven op de inspanning om het aandeel personeelsleden met een handicap of chronische ziekte te verhogen.

Op het niveau van de Vlaamse overheid zien we dat dit aandeel tussen 2016 en 2020 gestegen is van 1,3 naar 2,3 procent. Dat is mogelijk een grote onderschatting, want sommige mensen laten zich liever niet registreren als een persoon met een handicap of met een chronische ziekte. Het huidige registratiesysteem van personeelsleden met een handicap of chronische ziekte is namelijk vrijwillig, tenzij de Vlaamse overheid als werkgever dient tussen te komen voor tewerkstellingsondersteunende maatregelen. Bij een anonieme peiling vorig jaar gaf 6,2 procent

van de 13.700 respondenten aan een handicap of een chronische ziekte te hebben. Dat is toch een gevoelig hoger cijfer.

Ik ga hier niet nogmaals een opsomming geven van de maatregelen die ik genomen heb. Ik heb dat vorige week al gedaan in het kader van een andere vraag. Maar laat het duidelijk zijn dat we hierop blijven inzetten ongeacht mogelijke initiatieven rond maatwerkbedrijven.

De maatwerkbedrijven ressorteren onder de bevoegdheid Sociale Economie, waarvoor mijn goede collega Hilde Crevits bevoegd is. Mijn administratie heeft dan ook geen gegevens over het aantal lokale besturen dat een contract heeft gesloten met maatwerkbedrijven.

Het is aan de lokale autonomie om te beslissen of ze gebruikmaken van maatwerkbedrijven. Een dergelijk initiatief is aanvullend op hun diversiteitsbeleid, maar staat daar eigenlijk los van.

De Vlaamse overheid biedt reeds informatie en modelclausules aan op de website Vlaanderen Intern over het voorbehouden van overheidsopdrachten aan de sociale economie. Vanuit mijn bevoegdheid breng ik deze webpagina nog eens onder de aandacht bij de lokale besturen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel, minister. Ik heb nog een korte bijkomende vraag. Diverscity, het samenwerkingsverband tussen de VVSG en enkele vakbonden – als werknemersdelegatie dan – is een mooie samenwerking, die zorgt voor de uitvoering van acties als de bekendmaking van de FOD-premie.

Hebt u enig idee hoever het staat met dit pilootproject? Wie neemt hieraan deel? Indien u hier nu niet op kunt antwoorden, zal ik mijn vraag als schriftelijke vraag stellen.

Minister Bart Somers: Ik kan u daar niet uit het hoofd op antwoorden, maar zal het antwoord schriftelijk bezorgen aan u en de andere commissieleden.

Loes Vandromme (CD&V): Ik zal mijn andere vragen over de sociale economie in de commissie Economie stellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de visietekst van het Hannah Arendt Instituut – 1665 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Het Hannah Arendt Instituut zal, op vraag van de Vlaamse overheid, de komende drie jaar besturen van steden en gemeenten hulp aanbieden bij het – ik citeer – “aanpakken van toxische polarisatie, desinformatie en haatspraak”. Het instituut leverde eind januari de volgende visietekst af: “Voor een veerkrachtig lokaal bestuur – Van polariteit naar verbondenheid”. “De nota”, aldus de directeur van het Hannah Arendt Instituut, Christophe Busch, “bundelt enkele reflecties inzake een opbouwende en verbindende aanpak van COVID-tegenbewegingen op lokaal niveau.”

De Vlaamse Regering, en bij uitbreiding de lokale besturen, hebben het namelijk moeilijk met de communicatie van bepaalde coronamaatregelen. Ze zijn verwonderd dat het wanbeleid van de voorbije jaren tot ongenoegen bij de burgers leidt. In de visietekst staat onder andere dat de aanleiding tot deze bezorgdheid protestmarsen zijn zoals 'Samen voor vrijheid' op 21 november 2021 en 'Mars voor vrijheid, democratie en mensenrechten' op 23 januari 2021 in Brussel: "Beide protestmarsen werden georganiseerd en gesteund door een verscheidenheid aan organisaties en eindigden helaas deels in rellen, vandalisme en geweldpleging op politie."

Het Hannah Arendt Instituut merkt op dat elke organisatie haar eigen drijfveren heeft, maar dat er toch een gezamenlijke en mobiliserende kracht samenkomt in wat het een 'tegenbeweging' noemt. Die tegenbeweging wordt dan beschreven als een veelheid aan stemmen, van kritisch tot extremistisch, die zich in mindere mate kunnen vinden in de genomen maatregelen tegen de pandemie. In de visietekst komt ook aan bod dat een zeer groot deel van die 'tegenbeweging' nog steeds onder de noemer van legitiem protest – activisme dus – ressorteert, en absoluut wenselijk is in een democratische context. In de rest van de visietekst wordt echter geprobeerd om duidelijk te maken hoe onwenselijk deze tegenbeweging wel is, en dat de lokale besturen er beter aan doen om elke overheidsbeslissing inzake corona als wenselijk te communiceren.

In de visietekst worden verschillende begrippen, zoals desinformatie, waarheidsverval, toxische polariteit enzovoort, wetenschappelijk beschreven, om die dan te linken aan de tegenbeweging. Dat ook zowel de Vlaamse als de federale overheid en de mainstreammedia zich schuldig maken aan desinformatie en polariteit, komt nergens aan bod. Dit gaat dus niet over wetenschap, maar over het framen van wat men dan de 'tegenpartij' noemt inzake het coronabeleid als een deel van overheidspropaganda. Want dat bijvoorbeeld een groepering als Antifa verantwoordelijk was voor vele rellen en vernielingen van eigendom tijdens de protestmarsen, komt simpelweg niet aan bod, alsof dat niet gebeurd is.

Eén passage valt wel op. Het lijkt er zowaar op het Hannah Arendt Instituut even het achterste van zijn tong laat zien: "Bepaalde maatregelen zoals het CST, discussies over al dan niet verplicht vaccineren en het uitblijven van het 'rijk der vrijheid' of een duidelijk einde van de pandemie nemen de bovenhand op positieve verwezenlijkingen."

Want inderdaad, positieve verwezenlijkingen kunnen we die genoemde voorbeelden, onder meer het Covid Safe Ticket (CST), zeker niet noemen. Toch – en dat is mijn conclusie – lijkt het er zeer sterk op dat er 800.000 euro vloeit naar een instituut, met name het Hannah Arendt Instituut, en een project van dat instituut dat eigenlijk gewoon neerkomt op propaganda voor het regeringsbeleid.

Daarover heb ik de volgende vragen.

Minister, bevestigt u dat deze visietekst van het Hannah Arendt Instituut te weinig ideologisch divers is, politiek gekleurd is en vooringenomenheid uitademt?

Wat is precies de doelstelling van dit project en deze visietekst? Hoe zal het al dan niet behalen van die doelstelling worden geëvalueerd of gemeten?

Tot slot: blijft het de komende jaren bij die 800.000 euro voor dit project van het Hannah Arendt Instituut, of komt er mogelijk nog geld bij?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Dank u voor de vraag, mijnheer Van Rooy, we hebben al een paar keer de degens gekruist in deze commissie. We verschillen soms grondig

van mening. Maar ik moet zeggen dat ik, in alle eerlijkheid, vind dat u hier toch niet met een heel sterk dossier komt. Ik heb op bepaalde momenten gedacht dat u vanuit uw politiek perspectief wel met sterke argumenten komt. Maar als ik nu alle citaten rustig lees en aanhoor, dan zie ik in dezen niet zo goed wat hier het probleem of de discussie is, zelfs niet vanuit uw oppositiekader of vanuit de politieke positie die u inneemt, en die natuurlijk niet de mijne is. Ik probeer me empathisch in te leven en ik zie zelfs dan nog niet goed het probleem met de citaten die u hebt geformuleerd.

Laat mij beginnen met de context van deze visietekst te schetsen. De visietekst van het Hannah Arendt Instituut maakt onderdeel uit van een reeks van drie webinars georganiseerd door het Wij-Zij-Netwerk. De aanleiding voor deze webinars was een strategische nota, niet van de Vlaamse Regering, niet van een politieke partij, maar van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (OCAD), waarin wordt gewaarschuwd voor de toenemende weerstand tegen de coronamaatregelen. Twee jaar na de uitbraak van het covidvirus wordt duidelijk voelbaar dat een fractie van de bevolking zich niet langer kan vinden in de coronamaatregelen. Daarbij valt het grootste deel van de protesten – ik citeer uit het OCAD-rapport – onder legitiem en democratisch protest. Maar tegelijkertijd zien we dat de toon op sociale media en in de samenleving bitsiger wordt. Bovendien ziet het OCAD dat bepaalde extremistische groeperingen inspelen op het ongenoegen rond het covidbeleid om mensen te rekruteren in hun denkkaders.

Vanuit mijn bevoegdheid als minister van Binnenlands Bestuur en als minister van Samenleven heb ik het Wij-Zij-Netwerk gevraagd om deze webinars te organiseren om zo hefboomen te bieden aan lokale besturen om in te spelen op de zorgen die ook het OCAD heeft geformuleerd. Het Hannah Arendt Instituut is een van de partners in dat netwerk en was, samen met Kazerne Dossin zelf, de logische partner om deze webinars mee te organiseren. De eerste webinar was met tweehonderd deelnemers alvast een succes. De webinar werd vooral gevolgd door medewerkers van verschillende middenveldorganisaties en politiediensten.

Over de inhoud van de visienota van het Hannah Arendt Instituut kan ik het volgende zeggen. Zoals u zelf ook aanhaalt, wordt in de nota duidelijk gesteld dat de tegenbeweging in grote mate tot legitieme democratische actie behoort. Toch neemt de kans toe dat bepaalde onderdelen een illegitieme weg kiezen en sommige individuen of groepen geweld legitimeren. Ik zeg dat niet, dat wordt bevestigd door het OCAD.

Het is hierbij van belang dat een lokaal bestuur gepast reageert op legitieme uitingen van democratisch protest en die zelfs faciliteert. Wat de nota probeert te doen, is een wetenschappelijke analyse van de fenomenen te koppelen aan handvatten om opnieuw tot verbondenheid te komen. Verbondenheid kan ook dialoog, discussie en zelfs polarisatie zijn, maar niet gewelddadig. En daarnaast: ik ga niet de minister zijn die wetenschappers gaat zeggen wat wel of niet in hun teksten mag staan. Het is niet mijn taak, en ik hoop dat niemand in dit parlement denkt dat dit de taak is van politici.

Zoals gezegd maakt de visietekst deel uit van een groter aanbod van drie webinars, waarbij in de eerste webinar in de eerste plaats werd ingezoomd op het aspect van de dreiging. Dat was een bijdrage van het OCAD. Er werd ook ingezoomd op de mechanismen van polarisatie. De rol van de overheid zelf en het belang van juiste communicatie waarnaar u verwees, komen later aan bod, onder meer in de volgende webinar.

Wat is precies de doelstelling van dit project, vraagt u. Wel, de nota is een eerste actie binnen het project PolarProf, waarbij het Hannah Arendt Instituut ondersteuning zal bieden aan steden en gemeenten om de strijd aan te gaan met het

verspreiden van desinformatie, toenemende haatspraak op het internet en problematische, gewelddadige polarisatie in brede zin.

In het project worden duidelijke doelstellingen geformuleerd, die worden opgevolgd door mijn administratie. Het project wordt opgevolgd door een stuurgroep die vier keer per jaar samenkomt en waarin het Agentschap Binnenlands Bestuur en mijn kabinet zetelen. Op het einde wordt een financieel en inhoudelijk eindverslag opgesteld.

Het Hanna Arendt Instituut krijgt 805.200 euro voor drie jaar, zoals reeds in een vorige commissievergadering werd gesteld, ofwel 268.400 euro per jaar. Het gaat hier om de financiering van een specifiek project, PolarProf, met specifieke doelstellingen.

Het staat het Hannah Arendt Instituut, zoals overigens alle andere organisaties, vrij om ook in de komende jaren andere opdrachten in te dienen of in te tekenen op overheidsopdrachten binnen de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Indien dat projecten zijn voor de uitvoering van het beleid kan ik, of een van de andere Vlaamse ministers, beslissen om daarvoor middelen toe te kennen, zoals dat ook voor alle andere organisaties geldt.

Ik hoop dat ik daarmee een antwoord heb gegeven op uw vragen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik dank de minister om zijn waardering uit te spreken voor zoveel van mijn vragen en opmerkingen tot hier toe waar, volgens hem dan, deze vraag of dit dossier een uitzondering op is. Ik geloof dat niet, minister Somers, en dat zal zo dadelijk bevestigd worden door mevrouw Sminate, die net is ingeschakeld zie ik, tot mijn groot genoegen.

U zegt altijd 'Ik bemoei mij daar niet mee en wij moeten ons daar ook niet mee willen bemoeien.' Maar het is natuurlijk zo dat die visietekst, net zoals het Hannah Arendt Instituut zelf, opnieuw diezelfde links-liberale filosofie en ideologie uitademt. Dat is ook niet verwonderlijk. Het is een links-liberaal instituut. Dat heeft mevrouw Sminate goed verwoord, zoveel weken geleden. En dat instituut produceert links-liberale webinars en links-liberale teksten. Ik begrijp dat u dat prima vindt, want u bent ook een links-liberaal. Maar van een overheid verwachten wij een brede diversiteit aan meningen. Het feit alleen al dat in die visietekst niet wordt gerept over de rol van de beweging die het antifascisme bestrijdt (Antifa), het feit alleen al dat daar niet wordt gerept over het fake news dat soms wordt geproduceerd door de overheid zelf en door de mainstream media, bewijst natuurlijk de ideologische vooringenomenheid, niet alleen van het instituut maar ook van dit project PolarProf, dat gewoon een zoveelste manier is om te proberen de overheidsvisie, met name op covid, door de strot van alle mensen te drukken.

Als u zegt dat het een succes is dat die webinars door instituten, door gemeentebesturen, door de medewerkers zijn gevolgd: ja, goed, als het al een succes is dat webinars worden gevolgd ... Dat mensen ook opletten en iets opsteken, is nog een ander paar mouwen. We zullen ons blijven uitspreken, minister Somers, tegen die 800.000 euro die hiernaartoe gaat, omdat het mij ook na uw antwoord totaal niet duidelijk is wat nu eigenlijk de praktische finale doelstelling hiervan is. Ook hoe dat wordt gemeten en beoordeeld, is mij nog altijd niet duidelijk.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Collega Van Rooy, ik heb zo de indruk dat u mij probeert te gebruiken als schild tijdens uw aanvallen naar de minister toe. Ik ga u moeten teleurstellen. Het is niet omdat ik het woord Hannah Arendt Instituut zie in een

vraag dat ik meteen mee in de aanval ga. U weet: ik ben kritisch naar het Hannah Arendt Instituut en zijn werkzaamheden, maar ik heb de visietekst op een heel objectieve manier gelezen, en ik vind dat de ophef die u maakt, niet terecht is. Het is een vrij theoretische tekst, waarbij men probeert om handvatten te geven aan lokale besturen om tegenstellingen te managen, maar in mijn ogen niet om die te gaan sturen. De tips die ze geven, zijn in mijn ogen weinig wereldschokkend.

Eén passage, minister, was voor mij toch opmerkelijk. Men zegt daarin dat lokale besturen het best contact opnemen met lokale mediapartners om eventuele negatieve berichtgeving aan te vullen met informatie en voorbeelden die, zoals ze zelf zeggen, inspirerend kunnen zijn.

Ik denk toch, minister, dat we het erover eens kunnen zijn dat media onafhankelijk hun werk moeten kunnen doen, en dat zij zelf wel kunnen bepalen wat nieuwswaardig is en waarover zij moeten schrijven. Ik denk niet dat het aan lokale besturen is om hun manier van schrijven en spreken te gaan controleren. In mijn ogen wordt er toch minstens gesuggereerd dat dat moet worden gestuurd of kan worden gestuurd.

Ik heb één bijkomende vraag voor u. Vindt u het als minister een goed idee dat lokale besturen naar lokale media bellen om te zeggen hoe ze hun werk moeten doen? Bedankt.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik heb de tekst ook met veel interesse gelezen. Blijkbaar gaan we ons als commissie in het parlement bezighouden met de tekst-exegese van instituten. Ik weet niet of dat onze taak is, maar goed. Ik heb het ook met veel interesse gelezen.

En ik moet ook zeggen, collega Van Rooy, dat ik die webinar heb gevolgd. En ik heb opgelet, laat daar geen misverstand over bestaan. Daar was ook een vertegenwoordiger van het OCAD bij, en wat mij echt opvalt, is dat wat het OCAD daar gezegd heeft bijna helemaal samenloopt met wat in die tekst van het Hannah Arendt Instituut staat. En misschien vindt u dat het OCAD ook een links-liberaal instituut is, maar ik denk het niet. Dat zijn onze veiligheidsdiensten.

En wat zeggen die? Die maken dezelfde analyse als wat in deze tekst staat, namelijk dat het protest tegen de coronamaatregelen legitiem is. Daar is geen discussie over. Maar je kunt niet om de vaststelling heen dat dat door sommigen wordt gekaapt. Dat wordt deels gekaapt door extremisten die oproepen tot haat en geweld. En als we de beelden zien van nadarhekken die naar politieagenten in Brussel worden gegooid, dan kunnen we dat ook niet ontkennen. Ik laat in het midden of dat rechts, links, antifa of wat dan ook is, maar er is duidelijk een probleem van extremisme en geweld.

En ook in de aanbevelingen gaat het OCAD in dezelfde lijn verder: kies voor dialoog, en gebruik daarvoor lokale netwerken. Wat is dan het probleem? Dat vraag ik mij echt af. Wat is het probleem met een tekst die zegt dat er een probleem is – de veiligheidsdiensten zeggen dat ook – en dat we dat moeten oplossen door voor dialoog te kiezen? Ik zie daar echt geen probleem. Tenzij u natuurlijk vindt: laat de polarisering maar ontsporen, laat het allemaal maar uit de hand lopen. Sorry, maar democratie is een georganiseerd meningsverschil, en ik denk dat we ervoor moeten zorgen dat dat georganiseerd blijft, en dat we het niet uit de hand laten lopen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik denk dat collega Van Rooy hier zijn best doet om zijn punt te maken. Daarstraks heb ik hem zelfs gezegd dat hij af en toe wat meer

grond onder de voeten heeft, en dat is ook zo in een parlementaire democratie. Dan is het belangrijk dat een parlamentslid een minister daar ook over bevraagt, en probeert om hem wat in moeilijkheden te brengen.

Maar hier is men echt spijkers op laag water aan het zoeken. Ik vind het een heel mager dossier, dus ik heb daar eigenlijk weinig aan te voegen, behalve dat ik graag wil bevestigen dat gewelddadig extremisme ook van de linkerkant even bedreigend en even verwerpelijk is als gewelddadig extremisme van de rechterkant. En als men spreekt over extremisme, dan zijn organisaties die anarchistisch zijn en vinden dat geweld legitiem is, even verwerpelijk als organisaties die extreemrechts zijn en vinden dat geweld legitiem is. Daar is voor mij geen enkel onderscheid tussen. Ik vind dat de beide even bedreigend zijn voor onze democratische rechtsstaat en voor de veiligheid van mensen.

Dan was er ten tweede de passage van collega Sminate. Het gaat hier natuurlijk over veel meer dan alleen maar het organiseren van een seminarie of een website hebben. Het is natuurlijk wel belangrijk om de mensen te informeren. Dat is ook de bedoeling, dat we onze lokale ambtenaren handvatten geven. En dat doe je vandaag door webinars te organiseren. Er komen ook e-learningmomenten, er komen dagen waarop actieprogramma's worden gemaakt. Men begeleidt ook gemeenten om die actieprogramma's te maken: hoe pak je dat concreet aan? Er komen reflectiedagen rond hoe je daarmee omgaat, met zulke situaties. Dat is net het hele traject dat wordt bewandeld. En die hele nota steunt ook op de wetenschappelijke consensus van maar liefst vier universiteiten. Dus ik zie ook niet goed in wat daar het probleem is.

En dan heel concreet wat die communicatie betreft: ik vind het heel gezond dat lokale besturen, wanneer zij goede en positieve initiatieven nemen, de pers daarmee opzoeken en de pers daarover informeren. Het staat helemaal niet in die nota dat je de pers moet terechtwijzen of op de vingers moet tikken. Er staat wel in dat je moet proberen om het goede nieuws dat er is, de positieve zaken die je doet, bekend te maken, dat je daarmee naar de pers moet gaan.

Ik moet zeggen dat ik in mijn achttien jaar als burgemeester niets anders heb gedaan, van 's morgens tot 's avonds, dan proberen om met positieve dingen in de media te komen, en de goede zaken uit te leggen, vanuit de filosofie dat het glas halfvol is, en niet halfleeg. En ik zie woordvoerders die vandaag op de kabinetten zitten – en niet alleen de kabinetten van mijn partij, mevrouw Sminate – die op een heel actieve, goede en professionele manier contact zoeken met de media, om te vragen of het hen opgevallen is dat de minister een positief initiatief heeft genomen. Heeft de media gezien hoe briljant de minister is tussengekomen in de commissie? Dat is de taak van de woordvoerder. Ik ben zelf woordvoerder geweest, heel lang geleden. Dat was in een vorig leven, ik ben het volledig verleerd. Maar dat is nu net wat een woordvoerder doet. Dat is niet alleen een keer per dag een persbericht versturen, en dan met de armen gekruist zitten te wachten, in de hoop dat er een journalist belt. Dat is veel breder: hij moet proberen om het beleid van zijn minister of bestuur te verkopen, bekend te maken, daar aandacht voor te vragen. En voor de heer Van Rooy gaat zeggen dat dat een schande is, wil ik erop wijzen dat woordvoerders van partijen en van fracties dat ook doen.

En de stap die je natuurlijk niet kunt zetten is intimideren, onder druk zetten en dergelijke meer. Maar zij die dat proberen, slagen daar meestal een of twee keer in, en krijgen dan het deksel op de neus, en betalen daar een heel hoge prijs voor bij journalisten. En gelukkig maar. Dat is het fragiele evenwicht waar elke woordvoerder die een beetje zijn zaak kent, rekening mee houdt. Die weet dat hij de pers niet mag belagen of intimideren en niet mag proberen om ze op een kunstmatige manier naar zijn hand te zetten.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Ik vind het wel schattig dat mevrouw Sminate denkt dat zij een schild is voor mij, omdat ik haar gebruik als schild. Wat ik natuurlijk doe, en met succes, is de hypocrisie van de N-VA, en met name van haarzelf, blootleggen. Eerst het Hannah Arendt Instituut volledig afserveren, in de vuilnisbak gooien, daar krantenkoppen mee halen. En dan vervolgens in het parlement tegen de afschaffing van dat Hannah Arendt Instituut stemmen. Zo kennen we de N-VA natuurlijk, en ik zal dat blijven blootleggen. Daarom stel ik natuurlijk ook deels deze vraag. Laat ons daar allemaal niet flauw over doen, nietwaar, collega Ongena?

Maar wat is nu het echte probleem? Ik heb niets ontkend wat betreft het geweld dat daar gepleegd is, integendeel. Ik heb dat in mijn inleiding gemeld, en ik heb dat ook betreurd. Maar misschien moeten de traditionele partijen eindelijk eens beginnen met geweldplegers, vandalismeplegers adequaat te straffen. Misschien zou dat een begin kunnen zijn van een oplossing van het probleem, in plaats het uit de grond stampen van instituten en webinars en lezingen, en visieteksten voor lokale besturen. Misschien moeten we gewoon als samenleving – in de eerste plaats de traditionele partijen – zeggen dat wie geweld pleegt, wie vandalisme pleegt, keihard wordt opgespoord en gestraft. En misschien hebt u dan al deze flauwekul – want het is flauwekul, het is bezigheids therapie – niet nodig, en kunnen wij aan de belastingbetaler gaan zeggen dat die 800.000 euro aan iets nuttigs wordt besteed, en niet aan dit soort masturbatie. Dat is het toch eigenlijk.

En zolang dat niet gebeurt, zal ik dat communiceren naar onze kiezers en naar de Vlamingen, en zult u zien wat zij ervan denken bij de verkiezingen in 2024.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de evaluatie van het organiek kader voor verzelfstandiging en samenwerking bij lokale besturen – 1656 (2021-2022)

Voorzitter: de heer Kris Van Dijck

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik denk dat we allemaal wel goed genoeg weten dat lokale besturen, om een gepaste dienstverlening te verzekeren voor hun inwoners, gebruikmaken van de regelgeving die ervoor zorgt dat ze verzelfstandigde agentschappen of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen oprichten.

Er is in de loop der jaren in de decreetgeving een palet aan verschillende structuren ontstaan. In het regeerakkoord werd afgesproken om een vereenvoudiging door te voeren.

Minister, naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen van een paar weken geleden verwees u nog naar onderzoek daarover en stelde u dat het, eenmaal opgeleverd, door de regering onderzocht zal worden en dat nagegaan zal worden waar er precies bijsturing nodig is.

Nu is het zover. Het onderzoek, dat uitgevoerd werd door een consortium van UGent en UHasselt, is ondertussen beschikbaar. Het staat sinds 27 januari op de website van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Ik vind het een interessante studie. De onderzoekers stellen vast dat er eigenlijk heel wat tevredenheid is over

het brede palet aan verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen. Er wordt op gewezen dat het palet ruim is en voldoende passend voor de ambities die de lokale besturen hebben op het vlak van verzelfstandiging en samenwerking. Uiteraard – anders zou het geen goed onderzoek zijn – wijzen de onderzoekers ook op heel wat verbeterpunten.

Heel concreet komen de onderzoekers uiteindelijk tot twintig beleidsaanbevelingen. Die aanbevelingen hebben betrekking op verschillende aspecten, zoals good governance, de democratische controle, de rol van de toezichthouder en de wisselwerking met de publiek-private sector. Ik haal er enkele opvallende aanbevelingen uit: het verhogen van het maximumaantal toegelaten bestuurders van vijftien; de mogelijkheid tot het inrichten van een directiecomité voor alle vormen van gemeentelijke verzelfstandiging; het afschaffen van het oprichtingstoezicht en dit vervangen door een advies; het weglaten van de vereiste van het aantonen van de noodzaak van private deelname bij de privaatrechtelijk vormgegeven OCMW-verenigingen. Er is dus een brede waaier aan mogelijkheden en verbeterpunten.

Ik heb daarover de volgende vragen, minister. Hoe beoordeelt u de studie en in het bijzonder de aanbevelingen ervan? Op welke manier zult u hier verder een concreet gevolg aan geven? Binnen welke termijn zullen de aanbevelingen door de regering onderzocht worden, zoals door u aangegeven tijdens de begrotings-besprekingen? Op basis van welke elementen zal uitgemaakt worden welke aanbevelingen wel en welke niet meegenomen zullen worden in een mogelijke aanpassing van de geldende regelgeving? Op welke manier zult u daar de lokale besturen bij betrekken?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Warnez, bedankt voor de vraag. U weet dat we in het regeerakkoord en in de beleidsnota twee doelstellingen opgenomen hebben om het scala aan verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen te vereenvoudigen. Zo werden vijftien referentieregio's definitief vastgelegd. Verder zal ik een organiek kader voor de verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen, vermeld in deel 3, titels 3 en 4 van het decreet Lokaal Bestuur, optimaliseren. Dat waren de twee afspraken die we gemaakt hebben.

Uw vraag gaat over de tweede doelstelling. Het juridisch-bestuurskundig onderzoek van de universiteiten van Gent en Hasselt kaderde daarin. Het doel van dit onderzoek was na te gaan in welke mate de bestaande verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen een antwoord bieden op actuele behoeften van lokale besturen en in welke mate zij vereenvoudigd kunnen worden. Daarbij werd vertrokken vanuit de noden en mogelijkheden gepercipieerd door het werkveld zelf.

De onderzoeksresultaten kwamen dus tot stand na een ruime consultatie van het werkveld: verenigingen, agentschappen, lokale besturen en mandatarissen. Uiteindelijk werden er twintig beleidsaanbevelingen geformuleerd.

Twee algemene conclusies springen in het oog. Ten eerste is het werkveld tevreden over de huidige regelgeving – het is belangrijk om dat ook eens te horen in de samenleving. De regelgeving is ruim en kent vorm per vorm een voorgeschiedenis die mee helpt verklaren waarom die ooit geïntroduceerd is. Ten tweede lijkt het kader voldoende passend voor de ambities die lokale besturen hebben op het vlak van verzelfstandiging en samenwerking.

Het is opnieuw gebleken dat heel wat uitdagingen rond verzelfstandiging en samenwerking niet zozeer gaan om wat er wel of niet juridisch formeel is bepaald, maar wel over het feitelijk gedrag. Het gaat over de manier waarop besturen, bestuurders en managers invulling geven aan hun rollen, opdrachten, taken en hoe dit samenhangt met hun houding maar ook hun capaciteiten op dat vlak.

De twintig beleidsaanbevelingen zijn volgens mij ruwweg samen te vatten in drie categorieën.

De eerste categorie zijn aanbevelingen die vragen naar verder onderzoek. De nood aan het versterken van de gemeenteraad en de gemeenteraadsleden sprong het meest in het oog. Zoals u weet, heb ik een groep van parlementsleden over de partijgrenzen heen verzameld – u hoort daar trouwens bij – om concrete voorstellen ter versterking van de gemeenteraad uit te werken. Dit traject zal nog dit voorjaar in een visienota uitmonden. Een andere belangrijke vaststelling is de nood aan bestuurskracht om de samenwerking en verzelfstandiging aan te sturen. Samenwerking vergt ook capaciteit. Dat kan nooit de nood aan een sterk basisbestuur opvangen, anders wordt het lokaal bestuur de speelbal van zijn samenwerkingsverbanden. Daarom blijf ik ook absoluut inzetten op vrijwillige fusies. Voor mij is dat een en-enverhaal.

De tweede categorie zijn aanbevelingen waarvoor geen decretale veranderingen nodig zijn. Het onderzoek raadt bijvoorbeeld aan om gemeenteraadsleden verder te sensibiliseren. Ze weten nog te weinig welke instrumenten ze hebben in hun controletaak ten aanzien van verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen. Daarom trent lopen er nu reeds verschillende programma's binnen de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) om lokale besturen zo goed mogelijk te ondersteunen. Denk aan het startersboek en de vormingssessies voor raadsleden door mijn administratie en de VVSG bij de start van een nieuwe bestuursperiode of de uitgebreide digitale kennisomgeving van de VVSG en de frequently asked questions (FAQ) van het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) over de rol van de gemeenteraadsleden of de uitgebreide mogelijkheid om advies te vragen aan de VVSG en ABB. Daarnaast loopt er momenteel een thematische audit van Audit Vlaanderen rond dit thema. Die audit zal heel wat interessante bevindingen, goede praktijken en aanbevelingen bevatten die we zullen aangrijpen om met de VVSG en ABB een sensibiliseringscampagne op te starten. De timing is de zomer van dit jaar.

Ten derde zijn er ook aanbevelingen die wel decretale aanpassingen vereisen. Dat is een derde categorie. Zoals gezegd vraagt het werkveld enkel kleine bijstellingen. Het onderzoek toont dus aan dat er gekozen kan worden voor juridische en beleidsmatige continuïteit. De bijstellingen werden al afgestemd met verschillende stakeholders: de VVSG, de beroepsvereniging van Vlaamse (adjunct-) algemeen directeuren (Excello), de Vlaamse financieel directeurs (Vlofin), het Vlaams netwerk van zorgorganisaties (Zorgnet-Icuro) en diverse lokale besturen en samenwerkingsverbanden vanop het terrein. De bijstellingen die nodig zijn zullen plaatsvinden bij de tweede herziening van het decreet over het lokaal bestuur.

Ik ben al volop gestart met het beleidsvoorbereidend werk. Over veel zaken lijkt er consensus, maar er liggen ook een aantal belangrijke politieke knopen. Dat kan ik niet ontkennen. Een voorbeeld is de beperking van vijftien leden in de raad van de bestuur die wordt in vraag gesteld in de aanbevelingen. Door de grote diversiteit aan lokale besturen zijn de visies ook heel divers. Ik zal dit begin maart bespreken in de schoot van de Vlaamse Regering, en na definitieve goedkeuring zal dit voorwerp uitmaken van ruim debat met het parlement. De timing is voor mij ten laatste het najaar van 2022.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik ben blij dat u zegt dat dit is meegenomen in de discussie met de werkgroep met de raadsleden om het mandaat van de raadsleden te versterken. Ik ben niet in die werkgroep aanwezig, minister, omdat dat geen uitvoerende mandatarissen zijn, zoals ik heb begrepen. Maar los daarvan heb ik alle vertrouwen dat die werkgroep zijn werk gaat doen. Want die democratische

controle op de intercommunales is iets waar ik persoonlijk wel heel waakzaam voor ben, in die zin dat ik heel vaak hoor en voel bij andere raadsleden, schepenen en burgemeesters dat ze eigenlijk niet altijd meer weten wat er eigenlijk in die intercommunales gebeurt. We hebben daar toch nog wel wat werk.

Ik vind persoonlijk ook dat als we de regiovorming willen doen slagen, dit ook een aandachtspunt zal zijn. Dat zal gelijklopend zijn, want een aantal regio's zijn vormgegeven in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden of zullen zich daarin vormgeven volgens het decreet over het lokaal bestuur. Ik denk dat de discussie over de democratische controle op wat er allemaal gebeurt in die regio's en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden parallel zal lopen. Het is iets waar we hard moeten aan werken als we het willen doen slagen.

Ik heb geen verdere vragen en ik kijk uit naar het ontwerp.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik dank collega Warnez voor zijn interesse en zijn opvolging. Zowel politiek als professioneel is hij heel beslagen in deze dossiers. We gaan, denk ik, hierover nog heel vaak interessant van gedachten kunnen wisselen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.